

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO  
V OLOMOUCI**

**KATEDRA SLAVISTIKY**

**PREKLADY PO LSKEJ LITERATÚRY DO SLOVENINY PO  
ROKU 1945**

**THE TRANSLATION OF POLISH LITERATURE TO SLOVAK  
LANGUAGE AFTER 1945**

**VYPRACOVALA:** Marika Jurištová

**VEDÚCI PRÁCE:** Mgr. Jan Jeništa, Ph. D.

**2018**



Prehlasujem, že som prácu vypracovala samostatne a uviedla všetky použité pramene.

V Olomouci, 25. 04. 2018

Chcem sa poďakovať pánu Mgr. Janovi Jení-tovi, Ph. D., za jeho spoluprácu pri vypracovaní tejto diplomovej práce.

## Obsah

1 Úvod.....	5
2 Po ská literatúra na Slovensku v minulosti .....	7
2.1 Preklady pred 2. sv. vojnou .....	8
2.2 Preklady po skej literatúry v rokoch 1945ó1960.....	10
2.2.1 Významní spisovatelia povojnového obdobia.....	12
2.3 Po ská literatúra v sloven ine v rokoch 1960ó1989 .....	16
2.4 Po ská literatúra v sloven ine na konci 20. storo ia .....	18
3 Preklad po skej literatúry v sú asnosti.....	23
3.1 Preklady po roku 2003 do roku 2017 .....	25
3.2 Vydavateľské prostredie prekladovej literatúry .....	31
3.2.1 Vydavateľská sú asnej literatúry.....	32
3.2 Významní prekladatelia v sú astnosti .....	36
4 Slovenská polonistika.....	40
4.1 Slavica Slovaca .....	40
4.2 Slovensko-po ská komisia humanitných vied .....	42
4.3 Slovenské univerzity .....	44
4.4 Poh ad slovenských translatológov na preklad v minulosti a dnes .....	45
5 Záver .....	50
Anotácia .....	52
Zoznam poufitých zdrojov .....	57

# 1 Úvod

Zámerom tejto diplomovej práce bolo zhrnutie a následné doplnenie informácií o stave, druhu a kvalite prekladov po skej literatúry na Slovensku od roku 1945 aľ po rok 2017. V prvej kapitole je spomenutý stav medziliterárnych vz ahov medzi Slovenskom a Po skom po druhej svetovej vojne a po as obdobia komunizmu, v ktorých rokoch bola spolupráca pozastavená a v ktorých vz ahy prekvitali v aka konferenciám a výmenám odborníkov. Zamerala som sa na analýzu a porovnanie po tu prekladov v minulosti, po druhej svetovej vojne, postupom desa ro í a najdôleffitej-ích dát v minulosti aľ do 21. storo ia, zaujímala som sa ktoré kritériá a aspekty ovplyv ovali vydávanie po ských publikácií, aké bolo vydavateľské prostredie postupom rokov a následný záujem slovenského itate a o danú literatúru.

V aľsej asti diplomovej práce sa venujem rozboru prekladov v minulosti, ktorí spisovatelia boli jednotkou v záujme o publikovanie ich diel, kto po dlhé desa ro ia dominoval v po te publikovaných kníh na Slovensku. Spomenutí sú nielen domáci autori, ktorí pretrvával na Slovensku aj po as zloffitej-ěj politickej situácie v -táte, ale aj autori a prekladatelia, ktorí po as dôb komunizmu odi-li do zahrani ia a pokračovali vo vývoji medziliterárnych vz ahov s Po skom.

Prevratným rokom nielen v dejinách -tátu ale aj v dejinách prekladate stva bol rok 1989, kedy sa ve a zmenilo aj v slovensko-po ských literárnych vz ahoch, za alo sa odstra ova tabu a cenzúra, uvo uje sa napätie a pokračuje sa v ufl rozvinutých spoluprákach. Umeleckú literatúru v poslednom desa ro í 20. storo ia reprezentujú náboffenské a spirituálne preklady, na slovenskom trhu sa za ínajú objavova nové autori, vznikajú reedície star-ěj poézie s offivením nových prekladate ov.

Preklady po skej literatúry v sú asnosti boli mojim hlavným objektom -túdia, v ktorom som ur ila rok 2003 ako po iato ný, z dôvodu, ff rok 2002 kon ila posledná dostupná publikácia na tému prekladov po skej literatúry, aľ po koncový rok 2017, o je posledný ukon ený rok s najnov-ími vydaniami a najvä -ím po tom publikovaných prekladov za celé skúmané obdobie. Pri vypracovaní som pouffivala chronologický postup za pomoci Literárneho informa ného centra, ktorý disponuje v-etkými publikovanými knifnými dielami za posledné roky, vyh adávanie som selektovala na publikácie preloffené z po ského jazyka za kaľdý rok zvlá-. Zaujímala som sa, aké ffánre boli v daných rokoch najviac preferované, aké bestsellery v Po sku

presiakli aj na slovenský trh a ako sa v každom roku zvyšoval, alebo znižoval počet prekladov. Na konci kapitoly sú vypísané roky a údaje o prekladoch, obsahujúce aj kontatovanie o najpriaznivejšom roku, a priemerovaný počet prekladov za rok.

V ďalšejasti rozoberám vydavateľské prostredie prekladovej literatúry na Slovensku. Ide o vydavateľstvá, ktoré v súasnosti podporujú rozvoj poskej literatúry na Slovensku, oslovujú prekladateľov poškého jazyka a snažia sa o celkové spropagovanie. Niektoré vydavateľstvá majú svoje špeciálne edície alebo flánre, ktoré uprednostujú a vypájajú dieru na trhu, ako je napríklad literatúra s náboženskou tematikou, poézia i reportážový fláner. Spomenutí sú aj významní prekladatelia v súasnosti, ktorí sú často krát aj odbornými vedcami na poli prekladateľskej recepcie.

Poslednou dôležitou kapitolou je slovenská polonistika, do ktorej sa zahájú rôzne inštitúcie, ústavy, vysoké školy i organizácie, ktoré napomáhajú spolupráci medzi Poškom a Slovenskom. časopis *Slavica Slovaca* je jedným z mála periodík, ktoré dodnes publikuje informácie a novinky aj zo sveta prekladu a translatológie ako vedeckej disciplíny od rôznych slovenských odborníkov a translatológov. Dôležitý bol aj výskum názorov a oblastí týchto translatológov, ktorí sa venujú problematike prekladu a posúvajú slovenskú polonistiku vpred.

Cieľom tejto diplomovej práce je sumarizovanie prekladov poskej literatúry do slovenského jazyka po roku 1945, kde nastal výrazný nárast prekladov, i uhl kvalitatívny alebo kvantitatívny, s pohľadom na geopolitickú situáciu, vývin jazyka a vydavateľské prostredie na Slovensku. Ľítate ovi ponúknem celkový súhrn prekladov po roku 1945 aľ doteraz, spracovanie postupného vývoja prekladateľstva, zvýraznenie podstatných osôb a inštitúcií na Slovensku. Preklady poskej literatúry na Slovensku majú za sebou dlhoročnú históriu spolupráce, usporiadaní konferencií, oceneniami prekladateľov, sú oraz štejnšie vyhádávané a neustále sa vyvíjajú.

## 2 Po ská literatúra na Slovensku v minulosti

Slovensko-po ské vz ahy spojené so záujmom o po skú literatúru boli prirodzeným vývojom susedných štátov s podobnou sociálnou príbuznosťou, históriou a geografickým rozpoložením, tieto vz ahy sa rozvíjali najmä v pohraničných oblastiach, postupne prenikali do celého územia s myšlienkou spoznávania iných kultúr. Tieto literárne vz ahy majú dávnu tradíciu siahajúcu do čias osvietenstva. Na Slovensku vznikol prvý preklad z po skej poézie v roku 1696, jednalo sa o báseň Jana Kochanovského, upravenú na pieseňový prednes, ktorá bola uverejnená v prvom levostrannom vydaní *Cithary Sanctorum*. Prekladateľ nie je známy, predpokladá sa, že išlo o vydavateľa a spevníka Juraja Tranovského. Postupom času sa preklady množili, začali sa prekladať básnické diela po ských spisovateľov ako Ingacy Krasicki, Adam Mickiewicz, Julian Ursyn Niemcewicz, ktorých prekladali J. Francisci-Rimavský, J. Kalin iak a súčasne na Slovensku vznikali prvé populárnovedné články a úvahy o po skej literatúre.<sup>1</sup>

Vz ahy slovenskej a po skej literatúry sú významné na determináciu problematiky a výskumu kultúry, ktorá ovplyvňuje literárny kontext a záber v etkej dostupnej literatúry na Slovensku. Skúmanie a následné prelínanie jednej literatúry do druhej poukazuje na flexibilitu prijímania zahraničných kníh a autorov, rozširovanie povedomia o inej ako domácej literatúre. K tomuto vývoju napomáhajú značne časopisy prekladatelia a jazykovedci, ktorí distribuujú po skú literatúru slovenským čitateľom. Prekladateľská recepcia po skej literatúry má na slovenskom trhu svoje stále miesto, aj napriek nepriaznivej vydavateľskej a publikačnej situácii.

Popri preklade po skej literatúry vznikajú aj významné vz ahy medzi inštitúciami, jazykovednými ústavmi, knižnicami a univerzitami, ktoré jednak podporujú záujem o štúdium prekladateľstva a jazyka, ale aj propagáciu a vznik rôznych sympózií a konferencií, ktoré prinášajú nové informácie a úvahy o vývine slovensko-po ských literárnych vzťahov. Intenzívne kontakty udržiavajú aj redakcie časopisov a vydavateľstiev, ktoré umožňujú sprostredkovanie prekladovej literatúry na police slovenských knižníc a kníhkupectiev. V odborných literárnych časopisoch a periodikách, zameraných na prekladovú literatúru, sú uverejňované rubriky a vyjadrenia jazykovedcov na danú problematiku, ktoré sprístupnia vlastný pohľad v krátkom vyjadrení, uplatňujú sa

---

<sup>1</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. *Vývin a význam slovensko-po ských vzťahov*. Bratislava, 2003. s. 10.



dvojstranné spolupráce. V týchto periodikách sa nájdu aj informácie o prekladateľoch, nových preložených knihách a rôznych výročných udalostiach, ktoré sa udejú v nasledujúcom zese. Publicistická spolupráca zahŕňala výmenu informácií o aktuálnych udalostiach na poli literárnych vzťahov. V Poľsku sa o takéto spolupráce zaujímal časopis *Ruch Słowiański* a *Gwiazdka Cieszyńska*, na Slovensku to boli časopisy *Elán* a *Slovenské pohľady*.<sup>2</sup>

## 2.1 Preklady pred 2. sv. vojnou

Poľská literatúra má na Slovensku bohatú tradíciu a nikdy nemala núdzu o záujem slovenských čitateľov. Táto prekladová literatúra veľkým dielom napomohla rozšíreniu povedomia o tak blízkej krajine akou je Poľsko, hlavne vďaka historickej príbuznosti, spoločným dejinám i zemepisnej blízkosti. Tieto skutočnosti sú podstatné pri hodnotení poľskej literatúry na Slovensku, ako aj pri preklade diel, ktorým umožnili dostať sa do povedomia aj za hranicami vlastnej krajiny. Chcem spomenúť mená polonistov a prekladateľov ako Ferdinand Gabaj, Pavol Bunák, Mária Babiaková-Bajová, Mikuláš Stano, Vojtech Mihálik, M. Procházka, ktorí sa zaslúžili o spropagovanie a sprostredkovanie poľských diel na Slovensku vďaka svojim prekladom a sú uznávaní aj na poli poľských literátov.<sup>3</sup>

Dnes si čitateľ môže vybrať pomerne veľkú škálu prekladových textov, v minulosti však boli tieto možnosti značne obmedzené len na časopisy, kde boli uverejňované preklady z poľtiny. Ide o obdobie v 19. storočí, kde sa nachádza jediné knižné vydanie poľského diela od Aleksandra Fredry *Sto dukátov odmena*, ktoré preložil Ján Francisci, ktorý je uznaný na jedného z prvých poľských prekladateľov na Slovensku. Postupom času sa preklady rozširovali, v období prvej svetovej vojny (1901 a 1918) preklady predstavovali hlavne divadelné hry Michała Bałuckého, taktiež Sienkiewiczove diela ako *Hana*, *Za chlebom*, *Quo vadis*, prekladal sa aj Bolesław Prus *Kresby a obrázky* a Kazimierza Przerwu-Tetmajera *Povesti z Tatier*. Náklady týchto vydaní neboli veľkou finančnou investíciou, sotva prekročovali tisíc korún, financoval

---

<sup>2</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. Súvislosti a vzťahy slovenskej a poľskej lexiky. In: *Slovensko-poľské vzťahy po roku 1918*. Vroclav: Polsko-Słowacka komisja nauk humanistycznych, 2002. s. 75677.

<sup>3</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. Poľská literatúra u nás. *Vývin a význam slovensko-poľských vzťahov*. Bratislava: Lufema, 2003. s. 10.

ich Kníhtla iarsky ú astinársky spolok, založený v roku 1869, ktorý dovtedy ako jediný vydával preklady z poézie.<sup>4</sup>

Po prvej svetovej vojne sa k Kníhtla iarskemu ú astinárskemu spolku pridali nakladateľi z ostatných slovenských miest ako Filin, Ruflomberok, Košice a Trnava. Tieto vydavateľstvá sa však taktiež centrujú hlavne na Sienkiewicza, ktorý sa stal najrozšírenejším poézijským spisovateľom na Slovensku, ale aj Mickiewicza a Pieromského, ktoré sú mnohé už len obnovením starších vydaní. Uznávaní prekladatelia tohto obdobia boli Pavol Halas, Anton Krupa, Pavol Horanský, Andrej Halaš. Veľkým vydavateľstvom ale aj prekladateľským dielom bol preklad Reymontového tvorivého románu *Sedliaci*, ktorý preložil Ignác Grebáč-Orlov, ostatné preklady boli často krátke fragmenty a knižné vydania v oveľa menšom rozsahu.<sup>5</sup>

Medzi podstatnými vydavateľmi poézie literatúry bola Matica slovenská, založená v roku 1863 v Martine, obnovená v roku 1919, a taktiež Spolok sv. Vojtecha v Trnave. Matica slovenská po obnovení pohotovo nadviazala na bohatú slovensko-poézijskú tradíciu, ktorú naplnila výskumnými a prekladateľskými aktivitami, intenzívne sa rozvíjali kontakty literárnych redakcií a vydavateľstiev. Takýmto spôsobom vzniklo v Bratislave *Kość przyjació€Polski*, ktoré sa sformovalo z radov univerzitnej mládeže Filozofickej fakulty Univerzity Komenského.<sup>6</sup> Opäť tu nachádzame obnovené preklady Sienkiewicza, postupne vychádza román *Ohom a meom*, fragmenty z *Potopy*, najskôr vyšla celá trilógia (1930 a 1934). Mikuláš-Stano bol jedným z popredných prekladateľov, ktorí spropagovali Sienkiewicza na poli slovenskej prekladovej literatúry. Prvý knižný preklad poézie vyšiel v roku 1936 pod názvom *U poézijských básnikov*, ktoré vydala Matica slovenská a jej autorom bol Andrej Fiarnov. Fiarnov bol taktiež básnikom, ktorý vyjadroval politické názory pomocou svojej poézie, ktorá bola značne ovplyvnená prekladmi poézie, vyjadroval ich aj v prekladoch publikovaných v domácich a zahraničných časopisoch. Už vo svojej prvej prekladateľskej fáze vytvoril prehľadnú antológiu poézie od romantizmu po súčasnosť súčasne a určil hlavných predstaviteľov poézie národnej lyriky, ktorým sa výlučne venoval. Preložil *Nebofskú komédiu* Zygmunta Krasiňského, *Poéziu* Adama Mickiewicza.<sup>7</sup>

---

<sup>4</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. Poézijská literatúra u nás. In: *Vývin a význam slovensko-poézijských vzťahov*. Bratislava: Lufema, 2003. s. 21.

<sup>5</sup> Tamtiež. s. 72-74.

<sup>6</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. Súvislosti a vzťahy slovenskej a poézijskej literatúry. In: *Slovensko-poézijské vzťahy po roku 1918*. Vroclav: Polsko-slovenská komisja nauk humanistycznych, 2002. s. 68

<sup>7</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. Vývin a význam slovensko-poézijských vzťahov. Bratislava, 2003. s. 55-59. ISBN 80-89058-07-8.

V tom ase za ína fungova v hlavnom meste lektorát po ského jazyka a literatúry pod vedením profesora Władysława Bobeka. Po ská akadémia vied v Krakove usporiadala zájazd po ských vedcov na Slovensko, na ktorý ju pozvala Matica slovenská, ktorá podporovala expanziu nových slovenských polonistov zna ne pomáhajúcich pri prekladoch po skej literatúry. Za iatkom druhej svetovej vojny je zaznamenaná –es ro ná odmlka v slovensko-po ských vz ahoch, mnofstvo prekladov sa znížilo na minimum, prekladajú sa len najznámej–í autori ako sú Prus a Sienkiewicz.<sup>8</sup>

## 2.2 Preklady po skej literatúry v rokoch 1945–1960

V tejto kapitole vymenujem a predstavím najpodstatnej–ie diela a autorov, ktorí sa za ali po druhej svetovej vojne preklada do slovenského jazyka a tak neunikli –ir–iemu publiku a úspechu aj na Slovensku. Literárne vz ahy medzi krajinami, ktoré v druhej svetovej vojne bojovali po boku červenej armády sa po skon ení vojny za ali utuľova a vytvára jednotný celok ako spoločensťvo socialistických literatúr a kultúr. V–etky tieto vzájomné vz ahy boli podriadené vzoru Sovietskeho zväzu a jeho politickému centru, ktoré ur ovalo ich charakter a obsah pôsobenia. Nastúpil intenzívny rozvoj a obrat po druhej svetovej vojne, obnovujú sa spoločné kultúrne styky medzi –átmi Československom a Po skom, aj ke v tomto rozvoji bolo –asto krát viac kvantity ako kvality. Po vojne vzniklo Ministerstvo informácií a aj v aka Ko–ickému vládnemu programu, ktorý bol prijatý 29.marca 1945 sa nadväzovali nové vz ahy, obnovovali sa priateľstvá kultúrnych pracovníkov medzi krajinami, av–ak napätie v politických vz ahoch stále zotrvalo.<sup>9</sup>

Po roku 1945 v prekladate skej forme doznievali záujmy predvojnového a vojnového obdobia, kontinuuovali aktivity star–ích prekladateľov-polonistov, prekladateľská inosť nemala jednotný organizačný základ. V fánrovom výbere prevaľovali diela, o ktoré bol itateľský záujem, z tejto iniciatívy vy–li preklady z básnickej tvorby Adama Mickiewicza a Juliusza Słowackého.<sup>10</sup>

---

<sup>8</sup> HVI™, Jozef. Súvislosti a vz ahy slovenskej a po skej literatúry. In: *Slovensko-po ské vz ahy po roku 1918*. Vroclav: Polsko-słowacka komisja nauk humanistycznych, 2002. s. 78–79.

<sup>9</sup> BARNOVSKÝ, Michal. Na ceste k monopolu moci: Mocenské zápasy na Slovensku v rokoch 1945 – 1948. Bratislava, 1993. S. 28-19. ISBN 8071150568.

<sup>10</sup> HVI™, Jozef. Súvislosti a vz ahy slovenskej a po skej literatúry. In: *Slovensko-po ské vz ahy po roku 1918*. Vroclav: Polsko-słowacka komisja nauk humanistycznych, 2002. s. 48.

V roku 1947 vznikla kultúrna medzinárodná zmluva o eskoslovensko-po skej spolupráci, ktorá podporovala výmenu pracovníkov, ale aj študentov v oblasti kultúry a vedy, ktorá sa odzrkadľovala aj v literatúre, vznikali nové vydavateľstvá, konečne sa spestroval výber prekladu rôznych po ských autorov, začala sa predstavba vydavateľského ruchu, objavovali sa aj preklady novej po skej literatúry, poznávajú sa noví autori, nové diela a samozrejme aj prekladatelia.<sup>11</sup>

Slováci sa aj sami snažili pestovať medzinárodné literárne vzťahy a kontakty, a to predovšetkým s tými literatúrami, ktoré im boli povahovo blízke a prístupné. Takouto literatúrou bola susedná po ská, a tak sa začali vytvárať individuálne osobné kontakty pomocou publikačnej spolupráce a prekladov. Prvým iniciátorom bol Andrej Hlinka a vďaka nemu došlo k oddeleniu slovensko-po ských vzťahov od oficiálnych eskoslovensko-po ských vzťahov. Idea týchto vzťahov prešla aj do novinárskej a prekladateľskej sféry. Na novinárskej pôde ju presadzoval redaktor Karol Sidor, snahy prenikli aj do historických prác F. Hrušovského, M. Stanu, W. Bobeka, J. Bánskeho a iných, ktorí ušli v medzivojnovom období začali nadväzovať kultúrnu spoluprácu. Prejavilo sa to aj zvýšeným počtom po ských prekladov v slovenskej tlači, aj keď prekladateľský záujem o po skú literatúru bol vždy veľmi intenzívny, o čom svedčí nielen počet prekladov ale aj ich pôsobnosť v kultúrnom prostredí.<sup>12</sup>

V 50. rokoch minulého storočia sa prekladateľský výber koncentroval na diela dokumentujúce ideologické pretvorenie jednotlivca a celej spoločnosti. Do oblasti prekladov sa dostali diela J. Andrzejewského *Popol a diamant*, M. Rusínka *Z barikády do údolia hladu*, Z. Nałkowskej *Medailóny*, ku ktorým v ďalších rokoch pribudli aj preklady diel L. Rudnického, A. Olchu, W. Bukrowského. Pozornosť bola hlavne na aktuálnych hodnotách po skej literatúry, kde demonštrovali ideové a tematické hodnoty socialistického režimu, ktoré viac-menej platili vo všetkých sférach. V dramatickej oblasti dominovalo dielo L. Kruczkowského *Nemci, Prvý deň slobody*, neskôr to boli diela J. Szaniawského, J. Jurandota, J. Lutowského. Väčší prevrat nastal v preklade po skej poézie, po vlnu prekladov z tvorby po ských romantikov prišla nová poézia Tuwima *Vase kvetov* s prekladom J. Miháliky, a Staffove *Vysoké stromy* preložené L. Hovorom. Postupom času sa uverejňovali preklady mladších básnikov ako Róewicz, Grochowiak a Bryll. Postupom sa tento trend znižoval, dôvodom bolo uprednostňovanie ideologických

---

<sup>11</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. Súvislosti a vzťahy slovenskej a po skej literatúry. In: *Slovensko-po ské vzťahy po roku 1918*. Vroclav: Polsko-slovenská komisia nauk humanistycznych, 2002. s. 34.

<sup>12</sup> tamtiež s. 55659.

vlastností a jednostranná interpretácia diel, odsúvanie klasickej literatúry, ktorá zasiahla nielen domácu tvorbu, ale aj prekladateľskú inštitúciu, v konečnom dôsledku aj medziliterárne vzťahy. Postupne dochádzalo k zníženiu počtu prekladov a hodnoty diela.<sup>13</sup>

Obrat k lepšiemu nastúpil na začiatku 60. rokov, kedy hlavným podnetom kultúrnej práce bolo zintenzívnenie prekladateľskej inštitúcie. Vyšli nové preklady E. Orzeszkowej *Marta*, B. Prusa *Faraón*, Sieromského *Udica bez domova*, Sienkiewicza, Tetmajera, Wasilewskej a Jasiejského. V dramatickej tvorbe sa preklad sústredil na komédie Aleksandra Fredru, v krátkom časovom rozpätí vyšlo osem nových alebo obnovených prekladov jeho komédií. Narástol záujem o dobrodružnú literatúru, science fiction a literatúru faktu, tieto žánre poľskej literatúry mali kvalitnú úroveň, teda uspokojovali potreby aj slovenského čitateľa, s pomocou udržania dobrej literárnej a prekladovej úrovne inštitúcie.<sup>14</sup>

V rokoch 1946-1954 vyšlo presne 98 preložených prekladov poľskej literatúry slovenskými prekladateľmi ako sú S. Koperdan, H. Turcerová-Deveková, M. Stano, J. Sedlák, J. Ambruš, P. Bunák, J. Klouček, D. Oravec a iní. Hlavný prúd prekladov sa sústredil na prozaickú tvorbu autorov ako sú Sieromski, Przerwa-Tetmajer, Sienkiewicz, Prus a ďalšie menej známejšie autorov ako Bobiński, Wasilewska, Brandys, Kruczkowski. Preklady poézie boli uverejňované v literárnych časopisoch ako *Slovenské pohľady*, *Príroda*, *Kultúra* ako sú súčasťou literárneho diania. V časopiseckých prekladoch bola najviac prezentovaná tvorba J. Kasprowicza, L. Staffa, J. Lecho a, J. Przybosa, J. Tuwima.<sup>15</sup>

### 2.2.1 Významní spisovatelia povojnového obdobia

V tejto kapitole sa chcem zamerať na to kedykoľvek spomínaného poľského spisovateľa Henryka Sienkiewicza, ktorý ovplyvnil nielen slovenských spisovateľov pri tvorbe, ale bol aj vyhadzovaným zahraničným spisovateľom medzi slovenskými čitateľmi. Ako ďalšieho spomeniem v poradí druhého najznámejšieho spisovateľa na Slovensku Stefana Sieromského, ktorých diela taktiež suverénne dominovali vo vydaniach prekladov na

---

<sup>13</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. Súvislosti a vzťahy slovenskej a poľskej literatúry. In: *Slovensko-poľské vzťahy po roku 1918*. Vroclav: Polsko-slovenská komisia nauk humanistycznych, 2002. s. 40643.

<sup>14</sup> tamtiež. 40645.

<sup>15</sup> tamtiež. 45649.

Slovensku. V al-jej podkapitole spomeniem významných exilových polonistov, ktorí sa aj napriek tomu, že odcestovali do západnej emigrácie z politických i iných dôvodov, neustále venovali poľskej literatúre, rozboru a jej prekladom do slovenského jazyka.

### 2.2.1.1 Henryk Sienkiewicz

Ve kým stimulom záujmu o poľskú literatúru sa stala tvorba Henryka Sienkiewicza, ktorého diela prenikli na Slovensko za iatkom 20. storočia, spoiatku dominovali poviedky so sociálnou a národnou problematikou. Najviac knižných vydaní spolu s reedíciami dosiahol tento laureát Nobelovej ceny so svojimi 34 zväzkami. V období 1945 ó 1989 bolo vydaných 21 knižných diel H. Sienkiewicza, ktorého recepcia má obrovské rozmery. Jeho diela mali pôsobnosť itateľskej osvety a bol uznávaný aj na poli slovenských tvorcov ako inšpirácia pri písaní románov. Na Slovensku je uznávaný ako stabilná literárna kvalita, prijatá návo v-etských medzivojnových i povojnových obdobiach, jeho diela ovplyvnili historické romány al-ích slovenských spisovateľov ako J. Branický, J. Horák, M. Vojtá-, J. aják a J. Hru-ovský.<sup>16</sup>

Henryk Sienkiewicz za al by ásto prekladaný za iatkom 20. storočia, prvé asopisecké a knižné preklady sved ia o tom, že na slovenskej pôde pôsobil ako kritický realista. Z poiatku reakcie kritiky neboli ve mi priaznivé vo i prekladateľovi, písali o nesprávnom prístupe prekladate a k originálnemu dielu *Janko Muzikant*, prekladateľ vyufflval posme-é výpady proti ma ar ine. Ani po al-ích dvoch prekladoch *Stráflca majáka* a *Ví az Bartek* sa situácia výraznej-ie nezmenila. Prevrat v záujme o Sienkiewiczovu literatúru pri-iel afl po prelofení *Quo Vadis* pod slovenským názvom *Po me za ním*, ktoré prelofil Ján Buday, pod vedením Kníhtla iarskeho ú astinárskeho spolku. V tom momente sa Sienkiewicz stal najvyh adávanej-ím poľským autorom. asopisy postupne uverej ovali úryvky z jeho diel, recenzenti sa vyjadrovali ku kvalite historickej prózy a taktiefl kvalite slovenského prekladu, aj ke nie v-etky boli pozitívne, v-etcí uznali obrovský nárast dopytu po Sienkiewiczových dielach realizovaný v krátkom asovom rozpätí. alej sa sú asne za al vydáva román *Krifliaci* v -tyroch zväzkoch, prelofený P. Bellom. Postupom rokov záujem postupne klesal, av-ak literárny

---

<sup>16</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. *Henryk Sienkiewicz: flivot a literárna tvorba*. Bratislava: Vydavateľstvo spolu slovenských spisovateľov, 2013. s. 15621.

a stále ský záujem o diela Henryka Sienkiewicza je stále aktívne prítomný dodnes a napomáha vo vývine slovensko-po ských vz ahov, a stále ostáva pre slovenských itate ov jedným z najznámej-ích po ských autorov.<sup>17</sup>

### 2.2.1.2 Stefan eromski

Povojnová recepcia eromského sa ocitla v aflkej situácii, slovenská generácia, ktorá ho objavila a prekladala, odi-la z literárnej scény, predstavitelia medzivojnového modernizmu zm kli, literárny kritici odvrátili pozornos na iné kultúrne problémy. Záujem o eromského v dôsledku ideologických názorov ustúpil iným záujmom, keďže zmysel jeho diel nepoci ovali tak naliehavo, ako v predchádzajúcich obdobiach. Z tohto dôvodu sa preklady románov *Predjarie*, *udia bez domova*, *Sizyfovská robota* a *História hriechu* dostali na druhý a tretí plán recepcie. Naproti tomu sa na prvý plán dostali odli-ne hodnotené preklady historickej prózy ako *Popol*, preložený Matejom Andrá-om, *Verná rieka* preložená Mikulá-om Stanom a *O vojakovi tulákovi*, preloženú Jánom Teme-om.<sup>18</sup>

V -es desiatych rokoch nastúpilo offivenie a preh benie záujmu o eromského diela, ale len v oblasti historickej prózy. Slovenská itate ská verejnos ufl poznala *Vernú rieku* a po próze *Popol* nastalo negatívne hodnotenie jeho spoločenskej prózy a slovenským prekladom v rôznych recenziách a literárnych asopisoch, ktoré pútalo pozornos itate ov a kritikov. Jeho dielami sa v-ak in-pirovali aj v slovenských dielach od H. Zelinovej, J. A. Tallu, J. Len a a iných. Význam *Popola* a jeho kontroverzného hodnotenia je pravým opakom Sienkiewiczových diel, ktorý sa postupom rokov vnímal len ako typ tradi ného historického románu, patriaci epoche, ktorá ufl nebola aktuálna. Slovenskí tvorcovia si ufl v medzivojnovom období h adali vzor historického románu, ktorým by mohli prezentova -pecifiká slovenskej histórie. Jeden významný vzor na-li v eromského románe a stal sa odrazovým bodom al-ieho vývinu.<sup>19</sup>

---

<sup>17</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. *Henryk Sienkiewicz: život a literárna tvorba*. Bratislava: Vydavateľstvo spolu slovenských spisovateľov, 2013. s. 45-61.

<sup>18</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. *Vz ahy a súvislosti slovenskej a po skej literatúry*. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislava, 1996. s. 165-6169.

<sup>19</sup> Tamtiefl. s. 175-178.

### 2.2.1.3 Exiloví polonisti

Po druhej svetovej vojne sa zna ná as slovenských spisovate ov vys ahovala do západnej emigrácie. Medzi nimi boli aj takí, ktorí sa zaujímali o po ské dejiny a literatúru ako F. Hru-ovský, K. Sidor, A. fiarnov, S. Me iar a J. Kirschbaum. Postupne sa vrátili k pôvodným záujmom a ich literárnej práci a prekladate skej tvorbe. V prekladate skej recepcii na alej pokračovali K. Strme , A. fiarnov a M. fiar.

Karol Strme opustil Slovensko v roku 1945, aby predi-iel dosahu komunistickej moci, zdrfiaval sa v Rakúsku, Nemecku, Taliansku a nakoniec odi-iel do USA. Pôsobil ako fiurnalista, redaktor a organizátor podujatí. Vydal antológiu, ktorá obsahovala 320 básní svetových básnikov, kde Strme zaradil aj po ských básnikov, z renesanej poézie J. Kochanovského *Na lásku*, z romantizmu A. Mickiewicza sonet *Samota, beflm k tebe* a C. Norwida *Na fa-iangovú prázdnu scénu*. Nov-iu poéziu tu zastupuje L. Staff *Ve erná fiara rozpalená*, K. Wierzy ski *Zeleno mi v hlave, fialky v nej kvitnú*, J. Tuwim *fiivot kaflodenný*, T. Karpowicz *Sen ceruzky* a T. Ró ewicz *Hra na kone*. Strme ov výber je nekonven ný a subjektívny, priná-al diela, ktoré považoval za dôlefité v dejinách svetovej poézie a ktorí mu boli blízki.<sup>20</sup>

Andrej fiarnov bol al-ím významným polonistom, ktorý odi-iel do exilu v roku 1952. Prechodne býval v Rakúsku, neskôr sa ods ahoval do USA, kde vydal výber z básnickej tvorby K. Wojty- pod názvom *Profily*, v ktorej sa vyskytujú výrazné odchýlky od originálu, nezaujímalo ho prosté pretlmo enie originálu, snažil sa do básní vlofi vlastné posolstvo, snažil sa zvý-i poetický ú inok prelofeného textu za pomoci vo ných úprav, alej vydal súhrnnú zbierku básní a prekladov *Posieva piesku*. V tejto zbierke sa objavil jeden príklad po skej poézie a to báse *Kyvadlo* od L. Staffa.<sup>21</sup>

Tretím z exilových polonistov je Marián fiar, vlastným menom Imrich Krufliak, ktorý sa po odchode za al venova politickej publicistike, venoval sa v-ak aj prekladate skej tvorbe z ma arskej, ruskej, nemeckej a po skej poézie, ktoré zhromafdil v knihe *Podaj mi ruku, Európa*, vydanú v roku 1959, z po ských básní tam zaradil Waflykovu *Poému pre dospelých*. Neskôr svoju publicistickú a literárnu aktivitu spojil

<sup>20</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. *Vz ahy a súvislosti slovenskej a po skej literatúry*. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislava, 1996. s. 180-185.

<sup>21</sup> Tamtiefl. s. 185-189.



s prácou rozhlasového redaktora a hlásateľa, vysielal v slovenskom jazyku a poskytoval preklady poľskej poézie exilových básnikov.<sup>22</sup>

Jozef M. Kirschbaum v povojnových rokoch pôsobil v Berne ako predstaviteľ Slovenskej národnej rady v zahraničí a Slovenskej ligy pre pomoc utečencom zo Slovenska. Po odchode do exilu sa prejavil záujem o poľskú literatúru, najmä Juliana Tuwima. Na Montrealskej univerzite vykonával slavistiku a stal sa členom asociácie slavistov, na ich podujatiach venoval značnú časť dejinám poľskej kultúry, zhodnotil Hviezdoslavove a fiarnovove preklady Mieckiewiczovej poézie.<sup>23</sup>

### 2.3 Poľská literatúra v slovenskine v rokoch 1960-1989

Zaiatky 60. rokov sa koncentrovali na literatúru faktu, ktorú poľská literatúra poskytovala v beletrizovanej eseji, obsahovala konštrukcie intelektuálneho myslenia ako polemickosť a aktuálnosť. Túto časť poľskej literatúry u nás prezentovali preklady z diel J. Andrzejewského *Brány do raja*, K. Brandysa *Ako by milovaná*, T. Konwického *Moderný snár* a S. Dygata *Cesta*. V období 60. rokov sa začala aktívne prejavovať aj slovenská literárnovedná polonistika, ktorá sa stala samostatným výskumným odborom, bola súčasťou univerzitnej výskumnej filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a taktiež súčasťou výskumu v Literárnovednom ústave Slovenskej akadémie vied. Od tohto momentu sa zvýraznili slovensko-poľské literárne vzťahy a vznikol väčší záujem o najvýznamnejšie diela poľskej literárnej tvorby a literárnej vedy. Prekladateľská činnosť, výskum a vzťahy sa stali súčasťou bádateľskej práce, ktorá prispievala k skvalitneniu a kompletizácii poľskej literatúry na Slovensku.<sup>24</sup>

Postupne prišla nová vlna slovenských prekladateľov-polonistov, boli to prví absolventi polonistického štúdia na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, ktorých pracovnou náplňou bola práve prekladateľská a výskumná práca. Týchto prekladateľov zaujala najmä básnická tvorba poľskej Generácie 56, od autorov ako S. Grochowiak, W. Szymborska, Z. Herbert a T. Kasprowicz, čerpali aj z básnickej tvorby poľskej renesancie autora J. Kochanovského a postromantika C. K. Norwida.<sup>25</sup>

---

<sup>22</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. *Vzťahy a súvislosti slovenskej a poľskej literatúry*. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislava, 1996. s. 180-184.

<sup>23</sup> Tamtieľ. s. 201-206.

<sup>24</sup> Tamtieľ. s. 222.

<sup>25</sup> Tamtieľ. s. 224.

Dôležitým mí nikom v oblasti translatológie na Slovensku bol rok 1964, kedy bol na založený Ústav svetovej literatúry a jazykov Slovenskej akadémie vied, ktorý neskôr v roku 1973 zanikol, neskôr jeho miesto nahradil Ústav svetovej literatúry SAV v roku 1991. Zameriaval sa na výskum v oblasti v-eobecnej a porovnávacej literárnej vedy a translatológie, venoval sa prepojeniu skúmania literatúr a jazykov, rozdeleniu literárnych smerov, fánrov i kultúr zahrani nej literatúry, ktorá sa v minulosti objavovala na na-om území. Viacerí vedeckí pracovníci ústavu, ktorí publikovali vedecké články sa taktiefl venovali v oblasti odborného a umeleckého prekladu.<sup>26</sup>

Obdobie 70. a 80. rokov sa považuje za dve desa ro ia krutej totality, ktoré vydávanie kníh, aj prekladových, podliehalo prísnej cenzúre, vz ahy sa ustálili len na oficiálne styky, ostatné kontakty ostali preru-ené. Tieto roky sú vyzna ované v-eobecnou stagnáciou vz ahov a poklesom prekladate skej innosti na minimum. Politickí inítelia ostro kontrolovali asopisy a ich články, aby neobsahovali zakázané po ské mená autorov a ich diela. V redakciách a vydavate stvách existovali tajné zoznamy autorov, ktorí mohli by na Slovensku publikovaní, rovnako boli sledovaní aj polonisti, prekladatelia, kritici a celá literárna spolo nos . Naj astej-ie vydávaná literatúra bola detská a dobrodrufná, ktorá neobsahovala aktuálne ideové my-lienky. Ve mi ojedinele sa objavovali diela trvalej-ieho významu medzi ktoré patria diela J. Iwaszkiewicza, J. Kurka, W. Macha, T. Kubackého, J. Kawalca, J. Stachuru a zo star-ích diel to boli opätovne preložené diela Prusa, fieromského, Sienkiewicza, Oreszkowej a Zapolskej. Po ská poézia v slovenských prekladoch takmer vymizla, vy-li iba výbery poézie K. Baczy ského a J. Iwaszkiewicza.<sup>27</sup>

Sprísnené podmienky vo i po ským autorom a polonistom vyvolali ve kú opatrnos vydavate stiev a ich redaktorov, výrazne poklesol po et prekladov klasických diel, vychádzali iba star-ie preklady a ich reedície, postupne nastal úpadok aj v polonistickej kritike a literárnej vede, oficiálne stretnutia a zjazdy boli plytké a ni ím neprispievali k pozitívnemu vývoju po sko-slovenských vz ahov, len pasívne potvrdzovali ufl dávno známe skuto nosti. V 80. rokoch sa len dokon ovali rozpracované diela a nových prekladov bolo minimálne mnofstvo, dokonca za ali postupne eliminova ufl preložené po ské diela. V roku 1981 vy-lo na Slovensku len 17 knifných prekladov z po -tiny, v al-om roku ich bolo 9, z toho 8 sú asnej literatúry zah ajúcej dobrodrufnú

---

<sup>26</sup> www.sav.sk [online]. Citované: 17. 04. 2018 Dostupné z: <https://www.sav.sk/?lang=sk&doc=sas-history>

<sup>27</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. *Vz ahy a súvislosti slovenskej a po skej literatúry*. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislava, 1996. s. 228-231.

a zábavnú literatúru pre deti a mládež, beletristická tvorba ako poviedka a román bola z prekladateľských plánov kompletne vylúčená. Politická moc sa snažila na Slovensku vytvoriť dojem, že Poľsko je vo všeobecnom úpadku v dôsledku politických udalostí zameraných proti komunizmu a za účelom eliminovať knihy a informácie, ktoré by túto fámu vyvracali. Takáto situácia trvala prakticky až do konca osemdesiatych rokov.<sup>28</sup>

## 2.4 Poľská literatúra v slovenskej literatúre na konci 20. storočia

Po novembri 1989 sa veľa zmenilo v slovensko-poľských literárnych vzťahoch. Po rozpade totalitného režimu sa slovenská aj prekladateľská literatúra postupne zotavovala z deformácií, vzniknutých počas komunistického režimu, v oblasti medziliterárnych vzťahov, pomocou nových foriem aktivít, publikačnej spolupráce a prekladateľskej recepcie. Boli odstránené ideologické väzby aj vo vzťahu k poľskej literatúre, vládne inštitúcie a vedecké centrá prestali zasahovať do prekladateľskej a publikačnej aktivity slovenských polonistov, nastúpilo obdobie všeobecnej obnovy.

Odstránili sa všetky tabu poľskej literatúry, katolícki, protirežimoví i emigrační spisovatelia za účelom zverejňovania, aj keď sa ich diela i napriek zákazu slovenských čitateľov čítali aj počas komunistického režimu. Skončilo sa ovplyvňovanie názorov a ich zjednocovanie, preukázali sa faktické informácie o aktuálnom stave v Poľsku. Básnik a polonista Andrej Biernacki bol dlhé roky prenasledovaný za pravdivé vyjadrenie o katolíckych vraždách. Odstránili sa zákazy publikačnej činnosti väzňov polonistov a prekladateľov poľskej literatúry, zmena začala aj v spoluprákach vedcov, inštitúcií a univerzít.<sup>29</sup>

Po vzniku samostatnej Slovenskej republiky v roku 1993 si Slovensko muselo začať budovať samostatné vzťahy medzi krajinami, v Poľsku vďaka bohatej tradícii ufl len kontinuovali v rozvinutých spoluprákach. V zozname členov Slovenskej spoločnosti prekladateľov umeleckej literatúry bolo evidovaných 30 prekladateľov poľskej poézie, prózy a drámy. V Bratislave sa uskutočnil XI. Medzinárodný kongres slavistov, za účasti slavistov z celého sveta, v programe odznegli aj práce zaoberajúce sa vzťahmi slovenského a poľského jazyka a literatúry. Významnú polonistickú aktivitu rozvíjalo

---

<sup>28</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. Vývin a význam slovensko-poľských vzťahov. Bratislava, 2003. 61-68 s. ISBN 80-89058-07-8.

<sup>29</sup> <http://www.litcentrum.sk> [online]. Dostupné z: <http://www.litcentrum.sk/31662>

Po ské informa né a kultúrne stredisko v Bratislave, ktoré sa po vzniku Slovenskej republiky premenovalo na Po ský in-titút v Bratislave spadajúci pod po ské Ministerstvo zahrani ných vecí. In-titút doteraz organizuje kultúrne, poradné a komer né podujatia, na jeho pôde sa uskuto ujú besedy s po skými hos ami, rôznymi prekladate mi, redaktormi, manaflérmi i výtvarníkmi, ktorí zoznamujú náv-tevníkov in-titútu s dianím v sú asnej po skej kultúre, ale aj ekonomike. Ve ký význam pre rozvoj slovensko-po ských literárnych vz ahoch majú besedy s po skými spisovate mi, jazykové kurzy po -tiny, sú afle mladých prekladate ov a knižnica s asopiseckou itár ou, ktorá obsahuje vy-e 10 000 titulov kníh a asopisov.<sup>30</sup>

Zmeny nastali aj v prekladate skej recepcii po skej literatúry a znífil sa po et knižných prekladov. Kým v osemdesiatych rokoch to bolo spôsobené nezáujmom o tvorbu preferovaných autorov, ke fle autori, ktorí preferovaní boli, sa do edi ných programov nedostali, v devä desiatych rokoch to bolo spôsobené finan nými a existen nými problémami vä -iny vydavate stiev. Síce boli ideologické limity odstránené, prekladate ská produkcia sa znížila na minimum a zamerala sa na populárnu a komer nú knižnú produkciu, ako sú príru ky z oblasti lekárstva, fantastiky a pod.<sup>31</sup>

Umeleckú literatúru po roku 1989 reprezentujú spirituálne knižné preklady, výber z básní Karola Wojtyy *Brehy du-e* prelofenú Vlastimilom Koval íkom, básnické pásmo Marka Skwarnického *Kríflová cesta*, taktiefl prelofenú V. Koval íkom, výber z básnickej tvorby Jana Twardowského *Srdce vytiahnuté z pekla*, ukáflky z jeho básní vy-li v asopisoch *Plame* a *Literárny týždenník* a druhý výber básní K. Wojtylu *V hlbínach jasu*, vy-iel blok básní Mariana Grzeszczaka v *Literárnom týždenníku*, ktoré boli taktiefl prelofené V. Koval íkom. V. Koval ík tiefl uverejnil blok básní Zbigniewa Herberta a preklad Tatarkiewiczovej eseje *Dve chápania poézie*. V-etky diela obsahujú spirituálnu lyriku, teda ten druh poézie, ktorý bol v asoch komunizmu z legálneho obehu kníh absolútne vyradený. V tomto období sa do procesu prekladate skej recepcie zapojil asopis *Revue svetovej literatúry* s rozsiahlym cyklom z básnickej tvorby Mariana Grzeszczaka prelofenej Pavlom Bun ákom a divadelnej hry Zbigniewa Herberta *Jasky a filozofov*, prelofenej Jozefom Gerbócom.<sup>32</sup>

<sup>30</sup> <http://www.polinst.sk> [online]. Dostupné z: <http://www.polinst.sk/sk/o-nas>

<sup>31</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. Prekladate ská recepcia po skej literatúry v rokoch 1990-2002. In: *Bibliografia knižných prekladov po skej literatúry*. Bratislava: Slovensko-po ská komisia humanitných vied, 2004. s. 569.

<sup>32</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. *Vz ahy a súvislosti slovenskej a po skej literatúry*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 1995. s. 170-175.

Náboffenská poézia vznikala aj na Slovensku, ale bola prive mi archaická a málo výbojná, ktorú nahrádzali po ské diela so spirituálnou poéziou, ktorá bola vnímaná nielen ako náboffenská idea, ale predov-etkým ako osobitný literárny fánér, ktorý ma samostatné výrazové prostriedky a postupy. V slovenskej literatúre mala náboffenská lyrika stále svoje stabilné miesto, postupom asu v-ak unikala do úzadia, je málo atraktívna, drfí sa konven ných foriem básnickej výpovede, chýba jej dynamika -týlu a tvaru, medzi itate ov preniká len v aka jej téme. Po ská literatúra tohto fánru je podobná, ale na rozdiel od slovenskej má mnoffstvo bodov spoľo ných s modernou poéziou, vfdy bola ve kým podnetom pre slovenských tvorcov spirituálnej poézie.<sup>33</sup>

V rokoch 1990 afl 1994 boli prelomové politické a ekonomické zmeny, v ktorých literárne fakty dostávali viacnásobný zmysel. Zníffená miera knifnej recepcie sa nahrádzala asopiseckými prekladmi, v krajne nepriaznivých rokoch pre knifnú produkciu prekladate skej prezentácie po skej literatúry sa jej ujali literárne asopisy, najmä Revue svetovej literatúry, Literárny týffdeník, Slovenské poh ady a niektoré denníky ako Katolícke noviny a Slovenský denník. Z tohto h adiska asopiseckú prekladate skú prezentáciu môffeme chápa ako autentickej-iu, reagovala bezprostredne na duchovné a intelektuálne potreby slovenského príjemcu, mala -ir-í záber autorov a ich diel.<sup>34</sup>

V roku 1992 recepcia po skej literatúry nadobudla intenzitu. Pokra ujú ukáffky z Twardowského poézie *Plame* , bloky básní Ewy Lipskej v Literárnom týffdeníku, opä sa prekladá K. Wojtyla v týffdeníku Slovenská nede a, Urszula Kozio-€v Revue svetovej literatúry a Z. Herbert v Literárnom týffdeníku. Literárny týffdeník uverejnil aj rozhovor s M. Grzeszczakom, pod názvom *Básnik je hrie-ny*, básnický úryvok z knihy Jerzyho Harasymowicza a v-etky preloffil V. Koval ík. Iniciatívu uverej ovania po ských prekladov prejavila aj Revue svetovej literatúry, ktorá vydala rozsiahly cyklus z tvorby po ského laureáta Nobelovej ceny Czes-€wa Mi-€sza, ktorý zostavili a preloffili Viliam Mar ok a Bogumila Suwara. Pri-la na rad aj próza a bola to poviedka Marka H-€ska *V-etcí boli odvrátení*, ktorú preloffila Marianna Mináriková.<sup>35</sup>

Samostatnou problematikou, ktorou sa prekladatelia zaoberali, je preklad básnických diel. Preklad lyrickej poézie sa radí medzi jeden z naj afl-ích, básnické dielo sa berie ako ve ký komplex -pecifických t obsahu výpovede a poetologickej výstavby,

<sup>33</sup> HVI™, Jozef. Prekladate ská recepcia po skej literatúry v rokoch 1990-2002. In: *Bibliografia knifných prekladov po skej literatúry*. Bratislava: Slovensko-po ská komisia humanitných vied, 2004. s. 8-10.

<sup>34</sup> Tamtiefl. s. 11.

<sup>35</sup> Tamtiefl. s. 43.

aj vďaka tomu je preklad poézie najzložitejšou súčasťou umeleckého prekladu. Literárna prax konštatuje, že adekvátny preklad básnického diela nie je možný, avšak pripúšťajú možnosť nového umeleckého inu spätého s originálom, ktorý svoju poetickú situáciu vsádza do nového prostredia. Dnes však prevláda názor, že básnické dielo treba prekladať ako básne, nemôže byť doslovný a netransportuje sa do prózy, aj keď má len pomocnú úlohu a nepodáva komplexnú predstavu o diele.<sup>36</sup>

Cieľom prekladateľa a poézie je preniesť z východiskového do cieľového jazyka celistvosť umeleckého, ideového, etického a poznávacieho posolstva i jedinečnosť štruktúry, akú má každá básne. Proces prekladu básne je predovšetkým analýza a interpretácia pôvodného textu, skúmanie oporných bodov autora, ktoré ho ovplyvnili v inšpirácii pri písaní diela, a následné začlenenie prekladanej básne do nového básnického a najmä spoločenského kontextu. Za to sa preklad básnického diela mení oveľa podstatnejšie, prispôsobujú sa poetologickým požiadavkám a nevyhnutnosti nájdenia iných obrazných riešení pre vyjadrenie pôvodného významu, ponúka nám dva späté texty, ktoré sú rozdielne svojimi jazykovými a poetickými prostriedkami. Básnické dielo je zložitá jazyková a poetologická štruktúra a jeho preklad si vyžaduje rekonštruovanie základných signálov originálu a ich transportovanie do nového celku v cieľovom jazyku.<sup>37</sup>

Hlavným predmetom záujmu prekladateľa je pravdaže konkrétna básne a jej význam, ale pri preklade väčšieho počtu básní jedného autora je potrebné poznať aj širšie súvislosti autorovej tvorby a jeho miesto v príslušnej národnej poézii. Povinnosť poznať jazyk originálu je neoceniteľná výhoda pre prekladateľa, pretože umožní uje orientáciu v celkovom kontexte tvorby autora, ako aj o vývine a stave danej literatúry. V prípade, že básnik-prekladateľ neovláda východiskový jazyk, potrebuje pomoc znalca jazyka, ktorý pripraví prekladateľa základnú jazykovú informáciu o diele, čiže doslovný preklad a komentáre. Nový celok, preložená básne musí byť celistvou umeleckou štruktúrou, základom však zostáva, že táto štruktúra pozostáva z transformovaných prvkov jazyka a poetiky originálu.<sup>38</sup>

Za produktívny rok v rámci básnických prekladov môžeme určiť aj rok 1993, ktorý bol vyplnený básnickými cyklami Z. Herberta a J. Twardowského v Revue svetovej literatúry. Vyšiel aj úryvok z knihy Artura Sandauera *Biblia útaná naopak*

<sup>36</sup> POPOVI, Anton. *Poetika umeleckého prekladu*. Bratislava: Tatran, 1971. s. 54.

<sup>37</sup> Tamtiež. s. 61665.

<sup>38</sup> SLOBODNÍK, Dušan. *Teória a prax básnického prekladu*. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1990. s. 33643 s.

v Literárnom týždenníku a taktiefl esej Z. Bie kowského. Revue uverejnila aj drámu Marka Baranieckého *Divadlo v doline ticha*, prelofenú M. Minárikovou.<sup>39</sup>

V roku 1994 recepcia nadobudla stabilitu, v ktorej sa rovnomerne striedali fánre básnickej a prozaickej tvorby. Po skú poéziu v tomto období zastupujú opä ukáfkky z tvorby J. Twardowského a K. Wojtylu. Z nových autorov pribudol Jan Drze d o a Tymoteusz Kasprowicz. Z prózy vyiel úryvok z autobiografickej S-owomira Mro eka *Môj životopis* a Z. Binkowského *Esej o po iatku*, tieto úryvky boli uverejnené v Literárnom týždenníku a Slovenských poh adoch.<sup>40</sup>

V histórii av-ak aj v sú asnej dobe sa po ská poézia prekladá vo ve mi malom mnofstve, aj to kvôli nedostatku prekladate ov-básnikov, ktorí sa venovali po skému jazyku, v minulosti bol preklad na Slovensku centrován hlavne na ruský jazyk. Pavol Horov bol jedným z mála prekladate ov v 20. storo í, ktorí sa podujali aj na preklady umeleckých diel a básní z po ského jazyka, za svoje diela získal Národný umelec a v roku 1974 mu udelili Národnú cenu Slovenskej republiky. Prekladal texty a básne Staffa, Przybo a, Jachimowicza a Jastruna, ktoré vy-li súborne pod názvom *Náhodné stretnutia* v roku 1958, taktiefl produkoval preklady z perzskej, bulharskej a ruskej literatúry.<sup>41</sup>

Anton Popovi urobil rozbor na preklad z jednej z Przybo ových básní *Z Tatr*, ktorú Horov prelofil do sloven iny v roku 1968. Táto báse je písaná vo ným ver-om, kde Popovi upozornil, fle prekladate sa zastavil len na úrovni prekladu slov a lexiky, prelofil ich zmysel a ostala nepov-imnutá zvuková a intona ná organizácia ver-a. Takéto texty, ktoré ostali na úrovni prekladu významu sa zara ujú aj preklady z druhej ruky, ktoré sa vyskytovali aj v knifných vydaniach, i-lo predov-etkým o prevody cudzojazy nej literatúry do e-tiny a následne slovenskí prekladatelia len šposloven ovaliô jednotlivé slová, asto krát ostávala -truktúra eskej vety a prechádzala nezmenená do sloven iny.<sup>42</sup>

al-ím z úzkej skupiny prekladate ov-básnikov z po skej básnickej literatúry je Marián Ková ik, ktorý prekladal Jana Kochanowského a Stanislaw Wy pia ského,

<sup>39</sup> POPOVI , Anton. *Poetika umeleckého prekladu*. Bratislava: Tatran, 1971. s. 58.

<sup>40</sup> HVI™, Jozef. Prekladate ská recepcia po skej literatúry v rokoch 199062002. In: *Bibliografia knifných prekladov po skej literatúry*. Bratislava: Slovensko-po ská komisia humanitných vied, 2004. s. 12.

<sup>41</sup> POPOVI , Anton. *Poetika umeleckého prekladu*. Bratislava: Tatran, 1971. s. 61667.

<sup>42</sup> Tamtiefl. s. 68.

venoval sa tiež aj prekladu ruskej literatúry, tvoril hlavne vlastnú slovenskú poéziu, básnickým prekladom sa venoval len okrajovo.<sup>43</sup>

Pri preklade Kochanovského treba zvýrazniť, veľký časový rozdiel medzi vznikom originálu a slovenským prekladom, ktorý predstavoval niečo koštom a prekladateľ dobové literárne chápanie renesančného štýlu písania autora, v dôsledku odlišného vývinu literatúry na Slovensku. Je potrebné vziať do úvahy, že prekladateľ píše pre súčasného čitateľa a po skončení 16. storočia nebude transformovaný do slovenskej podoby jazyka 16. storočia pre zachovanie historickej jazykovej podoby. Kováčekove preklady je možné radiť k takým typom prekladov, ktoré sa opierajú o vypracované dobové stylistické schémy poetiky hlavne preto, že možnosť experimentu, aký má pôvodca, je pre prekladateľa takmer nulová a musí nasledovať stopy autora, inak by stratil rovnako obohatiť domácu literatúru o literárnoestetickú informáciu originálu.<sup>44</sup>

Prúdenie slovensko-poľských vzťahov významne podporil publicistický rozmer recepcie. Revue svetovej literatúry a Literárny týždenník systematicky uverejňujú články, recenzie, eseje a informácie o novinkách a aktuálnych otázkach poľskej literatúry, prekladoch i spisovateľských jubileách. Takýmto spôsobom boli predstavené knihy K. Filipowicza, J. Strzeleckého, T. Konwického, Z. Herberta, J. M. Rymkiewicza, A. Niewiadowského, M. Nowakowského, J. Harasymowicza, W. Terleckého, W. Gombrowicza a iných súčasných i starších poľských autorov. Preklady a problémové otázky poľskej literatúry v súvislosti s prekladanými autormi u nás prezentujú prekladatelia ako V. Kovalčík, V. Maršalík, J. Gerbóc, A. Niewiadowski. V oblasti univerzitného polonistického štúdia a vedeckého výskumu pôsobia P. Winczer, M. Paníková, J. Sedláčková, J. Križáková, J. Hvičková.<sup>45</sup>

### 3 Preklad poľskej literatúry v súčasnosti

Poslednou dostupnou zbierkou, v ktorej bola spracovaná abecedná bibliografia vetych preložených literárnych diel z poľtiny do sloveniny je zbierka Polonica Slovaca. Táto zbierka zahŕňa spis knižných prekladov poľskej literatúry od roku 1990 až 2002. Jozef Hvičková v jej úvode komunikuje prekladateľskú recepciu ako prijímanie

<sup>43</sup> <http://www.litcentrum.sk> [online]. Citované: 21. 04. 2018. Dostupné z:

<http://www.litcentrum.sk/slovenski-spisovatelia/marian-kovacik>

<sup>44</sup> POPOVIČ, Anton. *Poetika umeleckého prekladu*. Bratislava: Tatran, 1971. s. 78.

<sup>45</sup> Tamtieľ, s. 81.



inonárodnej literatúry, ktorá je základným faktorom tvorenia kontextu medziliterárnych súvislostí a pomocou prekladateľskej produkcie je možné vytvoriť objektívny obraz pôsobenia inonárodnej literatúry a kultúry zároveň, v prijímajúcom literárnom kontexte. Pri realizácii tohto zborníka spolupracovali slovenskí polonisti, ale aj poškí slovakisti, pod organizačným vedením Slovensko-poškej a poško-slovenskej komisie humanitných vied. Uvádzajú, že táto zbierka je základným podkladom k výskumu a hodnoteniu literárnych slovensko-poškých vzťahov v danom období.<sup>46</sup>

Za iatoňý rok si vybrali rok 1990, ktorý bol historicky a literárne dôležitý ako poiatok novej éry po roku 1989, ktorá ovplyvnila aj literárne vzťahy, vznikli individuálne spolupráce medzi univerzitami, došlo ku komercializácii vzťahov a odstráneniu ideologických myšlienok, zároveň to prispievalo k slobodnej voľbe literatúry. V rokoch 1990 až 2002 prevládalo vydávanie úžitkovej literatúry zameraného na domáce hospodárstvo, výskum a umenie, najviac sa prelofnilo náboženskej literatúry, bolo to 55 kníh, v tejto oblasti dominoval spisovateľ Józef Augustyn, so svojimi 10 dielami, ktoré prelofnil Jozef Mydla, Jozef Tupa, Bernateda Matejovská a Vendelín Pleva. Postupne s po tom 45 prelofených kníh bola literatúra pre deti a mládež, slovenského štátu a najviac zaujali knihy od Ewy Masłowskej, ktoré prelofnil Marián Minárik, a Małgorzaty Strekowskej-Zaremby, prelofené Danielou Holákovou, Hildou Holinovou a Mariánom Minárikom. Väčšina literatúry pre deti a mládež bola prekladaná v rokoch 1991 až 1995, postupom rokov preklady z tejto oblasti sa takmer prestali vydávať, opätovné navrátenie na druhé miesto rebríčka prekladaných štánrov prišlo v rokoch 2000 až 2001. alej pokračoval preklad literárnej vedy, jazykovedy a umenia s po tom 29 kníh. Z knižných titulov prózy bolo prelofených 17 kníh, kde sa aj vtedy opätovne objavil Henryk Sienkiewicz a 12 kníh z oblasti poézie predstavovali autori ako Zbigniew Herbert, Ewa Lipska, Jan Twardowski a Adam Zagajewski. Poškú poéziu slovenskému štátu ovi predstavili prekladatelia ako Karol Chmel, Vlastimil Kovalčík a Juraj Andričík. Spolu tento počet predstavoval 183 prekladov, priemerne 12 knižných titulov za rok.<sup>47</sup>

Jozef Hvič v závere konštatuje, že počet prekladaných literatúr sa v porovnaní s inými rokmi neznížil, ale niektoré ukazovatele svedčia o tom, že určité oblasti recepcie sa dokonca zvýšili, prichádza aj nárast prekladateľov zameraných na pošký jazyk.

---

<sup>46</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. Prekladateľská recepcia poškej literatúry v rokoch 1990-2002. In: *Bibliografia knižných prekladov poškej literatúry*. Bratislava: Slovensko-pošká komisia humanitných vied, 2004. s. 17.

<sup>47</sup> Tamtiež. s. 146-31.

K tomu napomáha zvyšujúca sa intenzita vzájomných slovensko-poľských vzťahov v politickej, ekonomickej a kultúrnej oblasti. Naproti tomu oblasť poľskej krásnej literatúry dosahuje menšieho záujmu u prekladateľov a taktiež dopytu slovenských čitateľov.<sup>48</sup>

### 3.1 Preklady po roku 2003 do roku 2017

Nepreskúmanou oblasťou ostáva obdobie rokov 2003-2017, teda posledných 15 rokov prekladania poľskej literatúry do sloveniny. Pri výskume preložených diel som použila postup vypracovania postupne po rokoch, začala som rokom 2003 a skúmala počet preložených diel z poľského jazyka za daný rok, fláner, ktorý dominoval, poprípade nové flánre ktoré sa v týchto rokoch začali vydávať, vydavateľstvá, ktoré sa orientujú na publikácie preložené z poľtiny, spomeniem významné diela a spisovateľov, ktorí rozširujú povedomie o poľskej literatúre. Pri tomto skúmaní som sa riadila Literárnym informačným centrom, ktoré je dokumentačným pracoviskom v oblasti pôvodnej a prekladovej literatúry, vedie elektronickú dokumentáciu zameranú na literárnu tvorbu, podporuje iniciatívy v oblasti vzdelávania prekladateľov. Pomocou jeho dokumentačnej, edičnej a prezentačnej činnosti propaguje a prispieva k rozvoju literárneho života na Slovensku. Toto centrum taktiež disponuje celou databázou vetykých vydaných diel na Slovensku, kde môžeme získať základné bibliografické informácie o nových knihách, na internete je od roku 2002 sprístupnená Knifná revue, ktorá mesačne zachytáva literárne dianie a prezentuje vety knihy vydané na Slovensku v danom období a ich krátky popis.<sup>49</sup>

V roku 2003 bolo z poľtiny preložených 10 diel, väčšina z nich sa venovala náboženskej téme, boli to spisovatelia ako Zygmunt Podlaski s knihou *So zeme a svetlo sveta III.*<sup>50</sup>, alebo Ján Pavol II., ktorý napísal *Rímsky triptych*<sup>51</sup>, preložená Vlastimilom Kovalíkom. V roku 2004 sa počet znížil na 9 diel, ale slovenským čitateľom sú ponúknuté knihy aj z iných flánrov, ako je román *Ferdydurke*<sup>52</sup>, preložený Jozefom

---

<sup>48</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. Prekladateľská recepcia poľskej literatúry v rokoch 1990-2002. In: *Bibliografia knižných prekladov poľskej literatúry*. Bratislava: Slovensko-poľská komisia humanitných vied, 2004 s.12613.

<sup>49</sup> <http://www.litcentrum.sk> [online]. Citované: 09. 04. 2018 Dostupné z: <http://www.litcentrum.sk/lic>

<sup>50</sup> PODLEJSKI, Zygmunt. *So zeme a svetlo sveta III*. Kapuany: Bena, 2003.

<sup>51</sup> WOJTYLA, Karol. *Rímsky triptych*. Trnava: Dobrá kniha, 2003.

<sup>52</sup> GOMBROWICZ, Witold. *Ferdydurke*. Bratislava: Kalligram, 2004.

Maru-íakom, a *Sneh a krv*<sup>53</sup>, prelofenú T. Horváthom, preklady boli venované aj literatúre pre deti a mládefi ako *Krá ovo tajomstvo*<sup>54</sup>, prelofené A. Je-kovou a príru ka pre fíakov 1. stup a *Po ítame spamäti*<sup>55</sup>, prelofené . Hnálovou.

V roku 2005 sa po et vydaných diel z po -tiny navý-íl na mnofstvo 22, kde môfleme nájs 6 osobitných vydaní zo-ítov *Alfbetkine príbehy*<sup>56</sup>, prelofené Maro-om Ková íkom, sú to ilustrované príbehy venované pre deti a mládefi, do tejto skupiny patrí aj trilógia *Pána Tragá íka*<sup>57</sup>, prelofená Petrom a kom, bol vydaný jeden z najznámej-ích románov v tom období v Po sku, s názvom *Hnoj*<sup>58</sup>, do sloven iny ho prelofíla Marianna Mináriková, prekladate J. Bánsky oprá-íl aj prvotiny romantického básnika A. Mickiewicza *Balady a romance*<sup>59</sup>. Preklad nábofensky orientovaných diel pokračoval aj v tomto roku v podobe príru íek pre -tudentov teológie a opisu flivota Jána Pavla II. a jeho blahoslavených.

Rok 2006 predstavoval 21 prelofených knifných titulov v podobe pokračovaní trilógie *Pána Tragá íka*, objavuje sa tu fantasy román pre mládefi *Dcéra arodejníc*<sup>60</sup>, prelofený Hildou Holinovou, objavuje sa zaujímavý fláner sci-fi, ktorý bol dovtedy v pozadí, v tomto roku bola publikovaná celá antológia sú asnej po skej fantastiky pod názvom *fielezný generál*<sup>61</sup>, prelofená Milo-om Ferkom a Martinom Králikom. Zaujímavým dielom toho roku sa stáva výber z básnických zbierok výrazného po ského spisovate a a literárneho vedca Piotra Sommera pod názvom *Lyrický inite a jeho básne*<sup>62</sup>, ktoré prelofíil Karol Chmel.

V nasledujúcom roku sa po et vydaných diel zníffil na 16, z ktorých bola vä -ina zameraná na isto praktické, náu né a nábofenské publikácie, výnimkou sa stáva detektívny román od po ského prozaika *Smr v Breslau*<sup>63</sup>, prelofený Tomá-om Horváthom.

V roku 2008 sa postupne za ína vytráca obrovský záujem o nábofenskú literatúru, do popredia sa dostávajú historické romány a objavuje sa aj poézia a rôzne

<sup>53</sup> MASŁOWSKA, Dorota. *Sneh a krv*. Bratislava: Ikar, 2004.

<sup>54</sup> MARC, Ursula. *Krá ovo tajomstvo*. Bratislava: Oto Németh, 2004.

<sup>55</sup> RECLI, Renata ó NOWIK, Jerzy. *Po ítame spamäti*. Bratislava: Príroda, 2004.

<sup>56</sup> WILKOVIE, Malgorzata. *Alfbetkine príbehy 1. O prekonaní strachu*. Bratislava: Lú , 2005.

<sup>57</sup> NIENACKI, Zbigniew. *Prvý príbeh pána Tragá íka*. Bratislava: Ikar, 2005.

<sup>58</sup> KUCZOK, Wojciech. *Hnoj*. Bratislava: Belimex, 2005.

<sup>59</sup> MICKIEWICZ, Adam. *Balady a romance*. Bratislava: Ex tempore, 2005.

<sup>60</sup> TERAKOWSKA, Dorota. *Dcéra arodejníc*. Bratislava: Ikar, 2006.

<sup>61</sup> DUKAJ, Jacek ó KOSSAKOWSKA, Maja L. ó SZREJTER, Artur C. ó BREZI SKA, Anna ó PACZY SKI, Tomasz. *fielezný generál*. Bratislava: Vydavate stvo Spolku slovenských spisovate ov, 2006.

<sup>62</sup> SOMMER, Piotr. *Lyrický inite a jeho básne*. Bratislava: Ars Poetica, 2006.

<sup>63</sup> KRAJEWSKI, Marek. *Smr v Breslau*. Bratislava: Vydavate stvo Slovart, 2007.

autobiografické príbehy po ských spisovateľov v celkovom počte 23. Historický román o katyckej masovej vražde v druhej svetovej vojne opisuje život troch ľudí a ich mužov nesúci názov *Post mortem o Katy*<sup>64</sup>, preložený Petrom Šťáblom. Objavil sa tu aj súbor poviedok a baladických príbehov zo slovensko-poľského pohraničia *Haličské poviedky*<sup>65</sup>, napísaného A. Stasiukom a do sloveniny preložený J. Marušákom, i autobiografický príbeh svetoznámeho poľského dramatika a prozaika S. Mročka *Baltazar*<sup>66</sup>, ktorý zachytáva jeho život v Mexiku a od detstva po odchod z Poľska.

Rok 2009 priniesol na slovenský trh 12 knižných prekladov z poľského jazyka, ktoré sa orientovali na výbery a zbierky ako je *Fortinbrasov falospev*<sup>67</sup>, ktorý zahŕňa reprezentatívny výber z básnického diela Z. Herberta, opierajúci sa o osobnú autorskú antológiu, ktorú spisovateľ pripravil, preložený Petrom Šťáblom a Mariánom Milákovcami, nachádza sa tu aj výber básní jedného z najvýznamnejších poľských básnikov druhej polovice 20. storočia R. Wojaczka *Listy m tvemu*<sup>68</sup>. Táto zbierka je venovaná literatúre pre deti a mládež *Opica a generál*<sup>69</sup>, ktorá predstavuje výber humoristických poviedok spisovateľa a dramatika S. Mročka, preložený J. Marušákom.

S rovnakým počtom preložených a publikovaných diel sa niesol aj rok 2010, ktorý sa však orientoval na romány, jeden z najúspešnejších bol u nás druhý román uznávanej poľskej spisovateľky M. Wideskej-Pelinko *Chuť túlania a edenu*<sup>70</sup>, od W. Myliwského bol ponúknutý román *Traktát o lútení fazule*<sup>71</sup>, s prekladom od J. Marušáka, ktorý predstavuje rozhovor dvoch protagonistov v chatovej osade o udalostiach 20. storočia. Vďaka hodnoteniam na knižnom portáli Martinus bol medzi slovenskými čitateľmi veľmi dobre prijatý a hodnotený román *Bikini*<sup>72</sup>, ktorý pojednáva o príbehoch nemeckej dievčiny z obdobia druhej svetovej vojny. Román bol preložený do sloveniny J. Marušákom.

V roku 2011 sa počet mierne navýšil na 14 titulov za rok, ktorý bol venovaný literatúre pre deti a mládež, boli preložené leporelá pre najmenšie deti, aj v tomto roku sa objavuje dielo Henryka Sienkiewicza, s názvom *Púťou a pralesom*<sup>73</sup>, preložený

<sup>64</sup> MULARCZYK, Andrzej. *Post mortem o Katy*. Bratislava: Ikar, 2008.

<sup>65</sup> STASIUK, Andrzej. *Haličské poviedky*. Bratislava: Vydavateľstvo Sloart, 2008.

<sup>66</sup> MROČEK, Sławomir. *Baltazar*. Bratislava: Vydavateľstvo Sloart, 2008.

<sup>67</sup> HERBERT, Zbigniew. *Fortinbrasov falospev*. Bratislava: Kalligram, 2009.

<sup>68</sup> WOJACZEK, Rafał. *Listy m tvemu*. Košice: PECTUS, 2009.

<sup>69</sup> MROČEK, Sławomir. *Opica a generál*. Bratislava: Marenčin PT, 2009.

<sup>70</sup> WIDERSKA-PELINKO, Marta. *Chuť túlania a edenu*. Košice: PECTUS, 2010.

<sup>71</sup> MYLIWSKI, Wiesław. *Traktát o lútení fazule*. Bratislava: Kalligram, 2010.

<sup>72</sup> WI NIEWSKI, Janusz L. *Bikini*. Bratislava: Ikar, 2010.

<sup>73</sup> SIENKIEWICZ, Henryk. *Púťou a pralesom*. Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2011.

Alexejom Vojta-ákom, ktorý pojednáva o dobrodružnom príbehu chlapca a dievča a v africkej divočině. Katarína Laučíková sa venovala prekladu knihy Sylwie Chutnik *Vreckový atlas flien*<sup>74</sup>, ktorý sa stal úspešným debutom tejto poľskej autorky, reflektujúci miesto a rolu ženy v súčasnosti. Preložené boli aj knihy náboženskej tematiky, vznikli slovenské preklady o Ježišovi, meditáciách a príbehu poľskej rádovej sestry.

Rok 2012 zaznamenal výrazný pokles v prekladoch, preložených bolo len šesť diel, ktoré sa vo veľkej miere venovali náboženskej a sakrálnej tematike, taktiež dielo mystickej literatúry, výnimkou sa ukazuje životopisný román od M. Tomaszewského *Chopin a George Sand*<sup>75</sup>, o láske výstrednej francúzskej spisovateľky a poľského hudobného génia.

V roku 2013 bolo publikovaných 18 kníh preložených z poľského jazyka, avšak väčšina sa venovala úžitkovým vedám, praktickým príručkám o chudnutí, preložili sa encyklopédie a knihy pre najmladších. Marián Milák a Marek Mitka sa jediný v tomto roku zaslúžili o preklad poézie, ide o výber z reflexívnej poézie poľského básnika a prekladateľa F. Nastulczyka *Jazyk kmeňov*<sup>76</sup>. Z prózy bol publikovaný jeden biografický a okultno-démonický román *Sendivoj o temný alchymista*<sup>77</sup>, založený na osude poľského alchymistu Michala Sendivoja, preložený Tomášom Horváthom.

Nasledujúci rok 2014 sa niesol v znamení detektívok a detektívnych románov, ktoré preložil Tomáš Horváth, jedná sa o *Zrnko pravdy*<sup>78</sup> Z. Miłoszewského, tento detektívny román novinára je sondou do súčasnej poľskej spoločnosti, autor za získal Cenu veľkého kalibru pre poľskú detektívku roka, a *ervený -a-*<sup>79</sup> od A. Błajowského, detektívka odohrávajúca sa vo Varšave. V rovnakom rámci prekladal aj Alexander Horák dielo *Zapletení*<sup>80</sup>, na ktorý nadväzuje už spomínaný román *Zrnko pravdy*, trilógiu ukončuje román *Hnev*. Z poézie sa preložil Czesław Miłosz so zbierkou básní *To*<sup>81</sup>, ktorú preložili Marián a Peter Milákovci.

Od roku 2015 sa počet preloženej literatúry zvýšil na číslo 20, vo veľkej miere sa objavujú poľské diela pod zátitou vydavateľstva Absynt, ktoré sa orientuje na prekladovú literatúru, a ktorému bola v tejto práci venovaná osobitná kapitola s najdôležitejšími a najvýznamnejšími publikovanými dielami, ktoré vydavateľstvo

<sup>74</sup> CHUTNIK, Sylwia. *Vreckový atlas flien*. Bratislava: Ladon, 2011.

<sup>75</sup> TOMASZEWSKI, Mieczysław. *Chopin a George Sand*. Bratislava: Ikar, 2012.

<sup>76</sup> NASTULCZYK, Franciszek. *Jazyk kmeňov*. Prešov: FACE, 2013.

<sup>77</sup> DZIEKOSKI, Józef Bohdan. *Sendivoj o temný alchymista*. Bratislava: Vydavateľstvo Európa, 2013.

<sup>78</sup> MIŁOSZEWSKI, Zygmund. *Zrnko pravdy*. Bratislava: Vydavateľstvo Premedia, 2014.

<sup>79</sup> BŁAJOWSKI, Aleksander. *ervený -a-*. Bratislava: Vydavateľstvo Európa, 2014.

<sup>80</sup> MIŁOSZEWSKI, Zygmund. *Zapletení*. Bratislava: Vydavateľstvo Premedia, 2014.

<sup>81</sup> MIŁOSZ, Czesław. *To*. Tajov: Skalná ruľa, 2014.

uverejnilo a prenieslo na slovenský trh, vrátane pre slovenského čitateľa a neznámeho čitateľa o reportáže. Okrem známych žánrov boli preložené diela ako *Pravek a iné*<sup>82</sup> Olgy Tokarczuk, novela H. Klimka-Dobrzanieckého *Samota*<sup>83</sup>, preložená Silvestrom Lavříkom, a z poézie bol publikovaný tematicky široký výber básní napísaných v 70. rokoch 20. storočia a po slovenského básnika a prekladateľa a Zbigniewa Macheja *Ver-e proti zda ovanu poezie*<sup>84</sup>, preložené Jurajom Andrišom a Karolom Chmelom. Z oblasti literatúry pre deti a mládež bola publikovaná zbierka 20 najpopulárnejších mýtov po slovenského novinára a autora Grzegorza Kasdepke *Grécke mýty pre deti*<sup>85</sup>, preložené Jozefom Marušákom. Objavili sa aj preložené poviedkové knihy fantasy ságy autora Andrzeja Sapkowského *Zaklína I*<sup>86</sup> a *Zaklína II*<sup>87</sup>, ktoré preložil Karol Chmel.

Rok 2016 si niesol číslo 13 po tu preložených poškých prekladov literatúry, v ktorom boli publikované ďalšie dve pokračovania knihy fantasy ságy *Zaklína III* a *IV*<sup>88</sup>, Silviu Kašákovú zaujala laureátka Nobelovej ceny za literatúru W. Szymborska pri preklade jej zbierky básní *Ve ké íslo*<sup>89</sup>. Prekladateľ Alexander Horák predstavil čitateľom preklad mysteriózneho hororu z prostredia varšavskej sídliskovej komunity *Domofón*<sup>90</sup> od Z. Miłoszewského. Z literatúry pre deti a mládež bol publikovaný preklad diela *Dávidkov denník*<sup>91</sup>, preložený Emilom Benišom, príbehy zachytávajú kolopovinného chlapca a jeho skúsenosti s nacistickým režimom.

Posledný rok skúmania bol rok 2017, ktorý obsahoval najväčšie počet preložených diel od roku 2003 s počtom 25, ktorý obsahuje predovšetkým romány ako je *Dom prízrakov*<sup>92</sup>, založený na skutočnom kriminálnom prípade, ktorý kombinuje detektívku v okultným hororom, ktorý preložil Tomáš Horváth. Ďalší román je zo skupiny historických, pod názvom *Kristov rytier*<sup>93</sup> hovorí o dobrodružnom živote sv. Vojtecha v dobe boja pohanstva proti silnejúcemu kresťanstvu, preložený Tomášom Schultzom.

<sup>82</sup> TOKARCZUK, Olga. *Pravek a iné asy*. Bratislava: Vydavateľstvo Premedia, 2015.

<sup>83</sup> KLIMKO-DOBRZANIECKI, Hubert. *Samota*. Bratislava: Kalligram, 2015.

<sup>84</sup> MACHEJ, Zbigniew. *Ver-e proti zda ovanu poezie*. Bratislava: Drewo a srd, 2015.

<sup>85</sup> KASDEPKE, Grzegorz. *Grécke mýty pre deti*. Bratislava: Buvik, 2015.

<sup>86</sup> SAPKOWSKI, Andrzej. *Zaklína I.: Posledné ňelanie*. Praha: Nakladateľstvo Plus v Albatros Media, 2015.

<sup>87</sup> SAPKOWSKI, Andrzej. *Zaklína II.: Me osudu*. Praha: Nakladateľstvo Plus v Albatros Media, 2015.

<sup>88</sup> SAPKOWSKI, Andrzej. *Zaklína IV: as opovrhnutia*. Praha: Nakladateľstvo Plus v Albatros Media, 2016.

<sup>89</sup> SZYMBORSKA, Wisława. *Ve ké íslo*. Košice: FACE, 2016.

<sup>90</sup> MIŁOSZEWSKI, Zygmund. *Domofón*. Bratislava: Vydavateľstvo Premedia, 2016.

<sup>91</sup> RUBINOVICZ, David. *Dávidkov denník*. Bratislava: Vydavateľstvo Q111, 2016.

<sup>92</sup> WOTOWSKI, Stanisław A. *Dom prízrakov*. Bratislava: Vydavateľstvo Európa, 2017.

<sup>93</sup> CZESKA-MIŁOSZKA, Marja. *Kristov rytier*. Trnava: Spoločnosť sv. Vojtecha, 2017.

Román *Pianista*<sup>94</sup> od W. Szpilmana opisuje spomienky po ského klaviristu a hudobného skladateľa a na vojnové roky v okupovanej Varšave, film *Pianista* nakrútený podľa tejto knihy získal troch Oscarov, do slovenskej podoby ho preložil Alexander Horák. V rámci románov pokračuje aj román poľskej spisovateľky M. Nurowskej podľa názvu *Tvoje meno a predchádza...*<sup>95</sup>, ktorý je súčasťou trilógie, preložený Ivanou Schérovou. Karol Chmel preložil ostatné dve časti Sapkowského diela *Zaklínač V. a VI*<sup>96</sup>, a zbierku poviedok T. Borowského *Nech sa pá i do plynu*<sup>97</sup>, ktorá zachytáva jeho uväznenie a pobyt v koncentračnom tábore Auschwitz a ústupu po skončení druhej svetovej vojny.

Celkový počet knižných diel preložených z poľského jazyka v období 2003 – 2017 predstavuje číslo 223, pričom môžeme konštatovať, že počet poľskej literatúry v slovenských prekladoch mierne vzrástol oproti posledným rokám a číslam vyjadrených v poslednej bibliografickej zbierke knižných prekladov poľskej literatúry uverejnenej na konkrétnu tému. V priemere sa počet preložených diel poľskej literatúry vyplhal na niečo vyše 14 prekladov za rok. S najvyšším počtom sa objavovali diela náboženskej tematiky, každý rok vynikal preklad iného žánru, posledný rok 2017 poukazuje na najvyšší vzrast prekladanej poľskej literatúry, a vďaka mladým novovzniknutým vydavateľstvám zaoberajúcimi sa práve poľskou literatúrou sa odhaduje postupný nárast v ďalších rokoch, čo prispieva k pozitívnemu vývoju medziliterárnych vzťahov medzi Slovenskom a Poľskom. Poľská literatúra prispela predovšetkým novým, zatiaľ nepoznaným žánrom pre slovenských čitateľov, čím je reportáž, s veľkými pozitívnymi ohlasmi.

Okrem môžeme konštatovať, že v prekladateľskej produkcii rokov 2003 – 2017 prevládalo publikovanie úžitkovej literatúry zameranej na praktické potreby, výraznou súčasťou prispela aj literatúra pre deti a mládež. V roku 2012 bol najnižší počet vydaných diel, žánrová skladba slovenských prekladov sa rôzni. Nasledujúce údaje vyjadrujú počet knižných titulov postupom rokov.

<sup>94</sup> SZPILMAN, Władysław. *Pianista*. Bratislava: Vydavateľstvo Premedia, 2017.

<sup>95</sup> NUROWSKA, Maria. *Tvoje meno a predchádza...* Bratislava: Spolok slovenských spisovateľov, 2017.

<sup>96</sup> SAPKOWSKI, Andrzej. *Zaklínač VI.: Veľa lastovičiek*. Praha: Nakladateľstvo Plus v Albatros Media, 2017.

<sup>97</sup> BOROWSKI, Tadeusz. *Nech sa pá i do plynu*. Bratislava: Artforum, 2017.

**V roku:**

<b>2003</b>	ó vy-šo	10 knižných prekladov
<b>2004</b>	ó	9
<b>2005</b>	ó	22
<b>2006</b>	ó	21
<b>2007</b>	ó	16
<b>2008</b>	ó	23
<b>2009</b>	ó	12
<b>2010</b>	ó	12
<b>2011</b>	ó	14
<b>2012</b>	ó	6
<b>2013</b>	ó	18
<b>2014</b>	ó	12
<b>2015</b>	ó	20
<b>2016</b>	ó	13
<b>2017</b>	ó	25
<b>Spolu</b>		<b>223</b>

### **3.2 Vydavateľské prostredie prekladovej literatúry**

Po druhej svetovej vojne začalo narastať množstvo prekladov z cudzojazyčných literatúr, väčšina prekladov bola zameraná na jazyky socialistických štátov akým bolo aj Poľsko. V značnej miere to bolo ovplyvnené spomínaným režimom a politickou situáciou v oboch štátoch, aj napriek rôznym nezhodám po vojne. Menšie fragmenty sa vydávali časopisecky, popri prekladoch sa začala rozvíjať kritika prekladu, ktorá bola potrebná aj pri vzdelávaní nových prekladateľov.

Vydavateľské centrá ako Kníhtlačiarsky ústredný spolok a Matica slovenská sa zameriavali aj na prekladovú literatúru pre dospelých aj mládež. Spoločnosť priateľov klasických kníh, ktorá bola založená v Matici slovenskej mala ako úvodný preklad román z poľskej literatúry od Prusa *Faraón*, preložený A. Germikom a M. Stanom. Po druhej



svetovej vojne táto edícia vydávala vyše 45 000 výtlačkov, ktorá taktiež napomáhala v rozvíjaní kritiky prekladu z pohľadu slovenských jazykovedcov.<sup>98</sup>

Ďalší z významných časopisov, ktoré formovali prekladovú literatúru na Slovensku, bol literárny a umelecký mesačník *Elán*, ktorý založil slovenský básnik Janko Smrek. Samotný *Elán* bol zameraný na propagáciu predovšetkým slovenskej literatúry, avšak Smrek viedol aj *Komornú knižnicu Elánu*, v ktorej sa postupne začala objavovať aj prekladová literatúra. Diela známych spisovateľov poeskej poézie sa zo začiatku prevažne publikovali v časopisoch *Príroda*, *Elán*, *Kultúra* a *Slovenské pohľady*, v ktorých prezentovali básne K. Wierzyškého, J. Przybosa, L. Staffa, J. Lechonia, J. Tuwima a iných.<sup>99</sup>

### 3.2.1 Vydavateľstvá súčasnej literatúry

#### 3.2.1.1 Absynt

Vydavateľstvo Absynt je jedno z najmladších slovenských vydavateľstiev, založené v roku 2015 so sídlom v Krásne nad Kysucou, hlavnými zakladateľmi sú Juraj Koudela a Filip Ostrowski, ktoré je obzvlášť špecifické pri výbere svojich publikácií. Hlavní predstavitelia a prekladatelia tohto vydavateľstva sa zaslúžili o spropagovanie reportážneho žánru na Slovensku, s ktorým sa slovenský literárny zázemie stretol len v časopisoch a tým vyplnili diery v knižnom trhu, zatiaľ čo v Poľsku majú reportáže dlhoročnú tradíciu s veľkou úspešnosťou. Vďaka pestrosti reportážneho žánru vznikla okolo ich kníh silná komunita fanúšikov, zaujímajú sa o neho startupové komunitné portály, ktoré literárni oboznamujú s šabsyntovkami a ich zakladateľmi, ktorí prinášajú provokatívnu literatúru aj na Slovensko a dostávajú sa do popredia.<sup>100</sup>

Vydavateľstvo sa teší úspechu na Slovensku, kde sa Absynt stáva stále známejším pojmom, obsahuje rôzne edície ako *Prekliati reportéri*, ktorá je ponúknutá aj literárniom v Českej republike pod názvom *Prokletí reportéři*, nachádza sa tu aj edícia *100%*,

---

<sup>98</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. *Vzťahy a súvislosti slovenskej a poľskej literatúry*. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislava, 1996. s. 154.

<sup>99</sup> BEDNÁROVÁ, Katarína. Rukoväť dejín prekladu na Slovensku II [online]. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2015. Dostupné z:

[https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry\\_pracoviska/krom/Dejiny\\_prekladu\\_2.pdf](https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/krom/Dejiny_prekladu_2.pdf)

<sup>100</sup> [www.startitup.sk](http://www.startitup.sk) [online]. Citované: 05. 04. 2018. Dostupné z: <https://www.startitup.sk/slovenske-vydavatelstvo-absynt-prinieslo-slovensko-provokacnu-literaturu-hrane/>

z ktorých jeden z najúspešnejších sú *Rozhovory s katom*<sup>101</sup>, dielo Kazimierza Moczarského, preložené Milicou Novákovou, a najnovšia esejistická edícia *Skica*, v ktorej sú vydávané myšlienky a pohľady domácich autorov, zaujímajú sa aj svetovú beletriu. Vydavateľstvo sa venuje aj prekladom literatúry z poľského jazyka, pripravujú preklady kníh aj v českom jazyku. Tým vydavateľstvo sa mimo zakladateľov skladá z prekladateľov ako Ján Púček, Michaela Velková a Juraj Orba, Lýdia Ostrowska a Slavomír Bachura.<sup>102</sup>

### 3.2.1.1.1 Reportáž

Vlajkovou ložou vydavateľstva Absynt je edícia *Prekliati reportéri*, ktorá prináša výber reportáží z rôznych krajín, sprostredkúva svedectvá o svete, v ktorom žijeme, na základe konkrétnych faktov a udalostí získaných vlastnými skúsenosťami a pozorovaním. Reportáž je publicistický článok, ktorý je jedným z najúspešnejších a zároveň najnáročnejších článkov, je súčasne opisom faktov a ich analýzou, informuje o aktuálnych udalostiach a komentuje ich. Reportáž je svedeckou výpoveďou konkrétneho zážitku, obsahujúca nielen informáciu ale aj názorový zlofkú.<sup>103</sup>

V edícii *Prekliati reportéri* nájdeme diela od Wojciecha Tochmana *Eli, Eli*<sup>104</sup> a *Akoby si kame jedla*<sup>105</sup> preložené Slavomírom Bachurom, Witolda Szabowského *Tancujúce medvede*<sup>106</sup>, v slovenskom preklade od Karola Chmela, ktorý vydal aj preklad Kapu cinského *Ťachin-ach*<sup>107</sup>, ktorý predstavuje dokumentárny portrét iránskeho šacha Mohameda Rezu Pahlavího a revolúcie, ktorú spôsobil vo svojej krajine. Kapu cinského prekladal aj Jozef Marušák v knižných dielach *Eben*<sup>108</sup> a *Impérium*<sup>109</sup>. Svoje miesto v Prekliatych reportéroch má aj Lidia Ostaowska so súborom príbehov *Cigán je Cigán*<sup>110</sup>, o osudoch Rómov v krajinách strednej a východnej Európy po páde socializmu, ktoré preložila Lýdia Ostrowska.

<sup>101</sup> MOCZARSKI, Kazimierz. *Rozhovory s katom*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2017.

<sup>102</sup> www.absynt.sk [online]. Citované: 05. 04. 2018. Dostupné z: <https://www.absynt.sk/o-nas>

<sup>103</sup> <http://www.ctenarska-gramotnost.cz> [online]. Citované: 05. 04. 2018. Dostupné z:

<http://www.ctenarska-gramotnost.cz/medialni-vychova/mv-casopisy/reportaz-1>

<sup>104</sup> TOCHMAN, Wojciech. L. *Eli, Eli*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2017.

<sup>105</sup> TOCHMAN, Wojciech. L. *Akoby si kame jedla*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2015.

<sup>106</sup> SZABOWSKI, Witold. *Tancujúce medvede*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2017.

<sup>107</sup> KAPU CI SKI, Ryszard. *Ťachin-ach*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2016.

<sup>108</sup> KAPU CI SKI, Ryszard. *Eben*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2016.

<sup>109</sup> KAPU CI SKI, Ryszard. *Impérium*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2016.

<sup>110</sup> OSTAOWSKA, Lidia. *Cigán je cigán*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2015.

Juraj Koudela preložil diela od Wojciecha Jagielského *No ní pútnici*<sup>111</sup>, a na rok 2018 je týmto prekladateľom pripravovaný preklad diela *V-etky Larine vojny* od Wojciecha Jagielského. Pod krídlami vydavateľstva Absynt, v edícii Prekliati reportéri, boli preložené diela ako od Jaceka Huga Badera *Kolymské denníky*<sup>112</sup>, ktoré do sloveniny preložil Patrik Orišek, ktorý sa venuje aj prekladom ukrajinskej literatúry. Preložil reportáž od Angeliky Kufniak *Papu-a*<sup>113</sup>, a taktiež pripravil preklad knihy Wojciecha Góreckého o vojenských konfliktoch na severnom Kaukaze pod názvom *Planéta Kaukaz*<sup>114</sup>. Okrem poľských reportáží sa venujú prekladom bieloruskej, ruskej, viedskej a francúzskej literatúry.

### 3.2.1.2 Drewo a srd

Vydavateľstvo Drewo a srd je vydavateľská značka, so sídlom v Bratislave a Banskej Bystrici, publikuje domácu aj zahraničnú literatúru. Vydavateľský záber sa orientuje na publikovanie poézie, ale aj aktuálnych titulov autorov slovenskej prózy, pod týmto vydavateľstvom vyšlo viac ako 80 titulov a tak získalo pevnú pozíciu na slovenskej literárnej scéne. Prekladová literatúra mapuje predovšetkým poľskú, ruskú, anglickú a viedsku drámu, poéziu a prózu.<sup>115</sup>

Keďže slovenskí čitatelia sa predovšetkým zaujímajú o prózu, poézia je veľa krát menej v úzadí, ako v domácej, tak aj v prekladovej literatúre. V poslednom desaťročí vydavateľstvo Drewo a srd stagnuje, čo sa týka prekladov poľskej poézie, ale aj celkovej publikačnej činnosti. Aj napriek týmto skutočnostiam sa ako jedno z mála vydavateľstiev snažilo nájsť si pomocou poľskej poézie svojich čitateľov. Posledné dielo poľskej literatúry bolo vydané v roku 2004, jedná sa o zbierku poviedok Olgy Tokarczuk *Hra na mnohých bubienkoch*<sup>116</sup>, preložená Karolom Chmelom. Tento prekladateľ spolupracoval pri prekladoch väčšiny kníh od poľských autorov publikovaných vydavateľstvom Drewo

<sup>111</sup> JAGIELSKI, Wojciech. *No ní pútnici*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2016.

<sup>112</sup> HUGO-BADER, Jacek. *Kolymské denníky*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2017.

<sup>113</sup> KUFIŇIAK, Angelika. *Papu-a*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2016.

<sup>114</sup> GÓRECKI, Wojciech. *Planéta Kaukaz*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2017.

<sup>115</sup> <http://www.drewoasrd.sk> [online]. Citovaná: 13. 04. 2018 Dostupné z:

<http://www.drewoasrd.sk/index.php/vydavatelstvo>

<sup>116</sup> TOKARCZUK, Olga. *Hra na mnohých bubienkoch*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2004.

a srd, ako je zbierka básní Bronislawa Maja *Svetlo a jiné básne*<sup>117</sup>, *Profesorov noflík*<sup>118</sup> od T. Ró ewicza, dielo *Arytmia*<sup>119</sup>, ktoré je výberom básní autora J. Podsiadł. alej prelofil zbierku básna *Magnetický bod*<sup>120</sup> od Ryszarda Krynického, Marcina wietlického *Piesne ignoranta*<sup>121</sup>.

Nakladate stvo vydalo preklady po ských básní Ewy Lipskej *Sedemnáš ervených veveri iek*<sup>122</sup>, ktoré obsahujú výber zo tyroch zbierok, od Wisławy Szymborskej bolo publikované dielo *Chví a*<sup>123</sup>, svoje miesto obsadil aj preklad Adama Zagajewského *Nový malý Larousse*<sup>124</sup>, vydavate stvo taktiefl publikovalo knihu krátkych textov autorky Nataszy Goerke *Povedz mi o si myslí—o Indii a ja ti poviem kto si*<sup>125</sup>.

### 3.2.1.3 Slovart, Dobrá kniha, Európa

Vyšie spomenuté vydavate stvá Absynt a Drewo a srd sú v sú asnosti najvýraznejšími a najpodstatnejšími na slovenskom publika nom trhu, o sa týka zamerania na po skú literatúru a mnoflstvo takýchto prekladov, avak existujú aj iné vydavate stvá, ktoré sa zameriavajú na túto oblas , ale ufl nie sú tak úzko pecifikované na po skú prekladovú literatúru.

Jedným z nich je vydavate stvo Slovart, ktoré pôsobí na slovenskom knifnom trhom od roku 1991, sústre ujú sa na v-etky flánre, peciálne dováflajú knihy v cudzích jazykoch, prevaflne v angli tine, avak od roku 1995 Slovart vydáva knihy aj v po skom a eskom jazyku. Po ské knihy, ktoré vydal Slovart v roku 2017 boli z asti orientované na literatúru pre deti a mládefl, preloflené Alexandrom Horákom s názvom *V ely*<sup>126</sup>, autorom je Piotr Socha a Wojciech Grajkowski, alej *Pod zemou, pod vodou*<sup>127</sup> a *Mapy*<sup>128</sup> od Aleksandry Mizieli skej a Daniela Mizieli ského.

<sup>117</sup> MAJ, Bronisław. *Svetlo a jiné básne*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2003.

<sup>118</sup> RÓ EWICZ, Tadeusz. *Profesorov noflík*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2001.

<sup>119</sup> PODSIADŁO, Jacek. *Arytmia*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2001.

<sup>120</sup> KRYNICKI, Ryszard. *Magnetický bod*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2003.

<sup>121</sup> WIETLICKI, Marcin. *Piesne ignoranta*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2000.

<sup>122</sup> LIPSKA, Ewa. *Sedemnáš ervených veveri iek*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2001.

<sup>123</sup> SZYMBORSKA, Wisława. *Chví a*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2003.

<sup>124</sup> ZAGAJEWSKI, Adam. *Nový malý Larousse*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2003.

<sup>125</sup> GOERKE, Natasza. *Povedz mi o si myslí—o Indii a ja ti poviem kto si*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2002.

<sup>126</sup> SOCHA, Piotr. *V ely*. Bratislava: Vydavate stvo Slovart, 2017.

<sup>127</sup> MIZIELI SKI, Daniel ó MIZIELI SKA, Aleksandra. *Pod zemou, pod vodou*. Bratislava: Vydavate stvo Slovart, 2017.

<sup>128</sup> MIZIELI SKI, Daniel ó MIZIELI SKA, Aleksandra. *Mapy*. Bratislava: Vydavate stvo Slovart, 2016.

Vydavateľstvo *Dobrá kniha*, sa zameriava na knihy s kresťanským zameraním, s cieľom rozšíriť obzor v kresťanskom svetonázore, práve preto sa venuje aj prekladom poškých kníh s podobnou tematikou. V rokoch 2003 až 2017 bolo pod zátitou Dobrej knihy publikovaných viac ako 20 titulov poškvej literatúry o duchovnom živote, meditáciách, životopisoch známych svätcov a duchovných cvičeniach. J. Domsová preložila sprievodcu duchovnými cvičeniami *Mladost*<sup>129</sup> a *Smädní po láske*<sup>130</sup> od známeho duchovného sprievodcu a znalca duchovných problémov J. Augustyna. Preklad životopisu pápeľa Františka spracoval Peter Koleno, pod názvom *František o pápefi z konca sveta*<sup>131</sup>.

Knifné vydavateľstvo Európa vzniklo so zámerom v reediciách a prekladoch prináša na slovenský knifný trh diela najvýznamnejších európskych spisovateľov 20. storočia. Z oblasti poškvej literatúry sa zameriava na hororové a mysteriózne romány, detektívky a gotické príbehy. O väčšinu poškých prekladov sa postaral prekladateľ Tomáš Horváth, ktorý spracoval iernoromantický gotický román *Krážámku/Zapatan*<sup>132</sup>, hororový román modernistického spisovateľa S. Przybyszewského *Krik*<sup>133</sup>, a tiefi hororovo-mysteriózny román S. Grabiškého *Tie Bafometa*<sup>134</sup>.

### 3.2 Významní prekladatelia v súčasnosti

Počas rozboru prekladov diel poškých autorov sa opätovne objavovalo niekoko mien, ktorí v súčasnosti výrazne prispievajú k rozšíreniu povedomia o poškvej literatúre, každý z nich sa venuje určitým okruhom, od výberu poézie až po jednotlivé žánre. Preklad krásnej literatúry, ale i preklad všeobecne, má veľký význam pre vývin a charakter národnej literatúry a kultúry, jeho miesto je nezameniteľné a nenahraditeľné. Preklad a s ním spojená práca prekladateľa sa neodráža v jeho spoločenskom postavení, býva všeobecne nedocenená. Síce je práca prekladateľa predovšetkým reprodukčná, musí spolupracovať aj s vlastnou tvorivosťou, popritom však neprehliť zámer autora. Pri

<sup>129</sup> AUGUSTYN, Józef. *Mladost*. Trnava: Dobrá kniha, 2006.

<sup>130</sup> AUGUSTYN, Józef. *Smädní po láske*. Trnava: Dobrá kniha, 2006.

<sup>131</sup> LIWA, Leszek. *František o pápefi z konca sveta*. Trnava: Dobrá kniha, 2013.

<sup>132</sup> GOSZCZYŃSKI, Seweryn / OZIŃSKI, Władysław. *Krážámku/Zapatan*. Bratislava: Vydavateľstvo Európa, 2013.

<sup>133</sup> PRZYBYSZEWSKI, Stanisław. *Krik*. Bratislava: Vydavateľstvo Európa, 2017.

<sup>134</sup> GRABIŃSKI, Stefan. *Tie Bafometa*. Bratislava: Vydavateľstvo Európa, 2015.

výbere vzorky sú asných prekladate ov som sa riadila najmä po tom prelofených diel každého prekladate a za posledné dve desa ro ia a významnosti ich prekladov a publikácií.

Karol Chmel je jeden z popredných slovenských prekladate ov, ktorý prekladá okrem po ského jazyka aj srbský, slovinský a chorvátsky, venuje sa aj vlastnej básnickej tvorbe. Pracoval ako vydavate ský knižný redaktor vo vydavate stve Smena, neskôr ako redaktor v asopisoch OS a Fragment. V sú asnosti pracuje vo vydavate stve Kalligram v Bratislave. Aj v aka tejto spolupráci bolo pod touto zna kou vydaných viac ako 20 knižných diel prelofených z po ského jazyka. Venuje sa predov-etkým prekladu románov, noviel a esejí, okrajovo sa venoval aj poézii, prelofil výber z básnických zbierok P. Sommera, pod vydavate stvom Ars Poetica a poézii T. Ró ewicza. V roku 2003 bol ocenený cenou Zbigniewa Dominiaka za vynikajúce pretlmo enie po skej poézie do sloven iny.<sup>135</sup>

Vlastimil Koval ík sa vo svojej prekladate skej praxi venuje výlu ne po skému jazyku a jeho translatorská innos bola odmenená v roku 1992, kedy dostal Cenu Jána Hollého, ktoré je najvy-ím ocenením za umelecký preklad na Slovenku, a v roku 1996 dostal po ské -tátne vyznamenanie *Zasłu ony dla polskej kultury* za preklady po skej literatúry. Tento vynikajúci polonista a znalec po skej literatúry prelofil diela C. Norwida, W. Broniewského a venoval sa aj nábofenskej tematike, ktorú vyjadril v prekladoch K. Wojty. <sup>136</sup>

Alexander Horák okrem umeleckého prekladu diel dodnes taktiefl pracuje ako certifikovaný úradný prekladate z a do po ského jazyka, pracoval v jazykovednom ústave Slovenskej akademie vied, spolupracoval aj s Ministerstvom -kolstva, vedy a výskumu SR. Pri prekladoch literatúry sa zaujíma o detektívne a kriminálne romány, spolupracuje aj s vydavate stvom Absynt pri preklade niektorých reportáfií a od P. Sochy prelofil knihu z oblasti literatúry pre deti a mládefl.<sup>137</sup>

Jozef Maru-iak je prekladate om prevafne románov a esejí, taktiefl je hrdým autorom prekladu viacerých šabsyntoviekõ, venoval sa humoristickým poviedkam S. Mro eka. Okrem po -tiny sa venoval prekladom z ru-tiny a ukrajin iny, v posledných rokoch sa viac orientoval na po -tínu, z ktorej prekladal beletriu S. Kowalewského, J.

---

<sup>135</sup> <http://www.litcentrum.sk> [online]. Citované: 19. 04. 2018 Dostupné z: <http://www.litcentrum.sk/slovenski-spisovatelia/karol-chmel>

<sup>136</sup> [www.spolok-slovenskych-spisovatelov.sk](http://www.spolok-slovenskych-spisovatelov.sk) [online]. Citované 16. 04. 2018. Dostupné z: <https://www.spolok-slovenskych-spisovatelov.sk/products/kovalcik-vlastimil/>

<sup>137</sup> <http://www.sapt.sk> [online]. Citované 16. 04. 2018. Dostupné z: <http://www.sapt.sk/users/view/245>

Paradowského, ale aj odbornú literatúru z oblasti filozofie, estetiky a dejín literatúry. Okrem samotných prekladov publikoval aj viaceré teoretické práce o preklade, v roku 2009 vydal po slovenský dvojjazyčný slovník a jeho preklady boli ocenené niekoľkými prestížnymi cenami, v roku 2011 mu bola udelená cena ministra kultúry Poľskej republiky za popularizáciu poľskej literatúry na Slovensku a jeho prekladateľskú činnosť.<sup>138</sup>

Tomáš Horváth je predovšetkým vedeckým pracovníkom Ústavu slovenskej literatúry SAV, pod ktorým ako literárny vedec publikoval literárnovedné texty, vydal aj niekoľko vlastných kníh z oblasti prózy ako sú *Akozmia*, *Divák* a *Antikvariát*. Za uverejnenú prózu získal ocenenie rádia Twist EuroTel 02. Popri práci v ústave prekladal poľskú literatúru, predovšetkým romány, detektívky, kriminálky a horory od S. Przybyszewského, M. Krajewského i S. Wotowského.<sup>139</sup>

Opomenúť nemôžem ani súčasných prekladateľov, ktorí sa ale zaoberajú súdnym prekladateľstvom, poprípade v záujmovej činnosti majú aj umelecký preklad. Na slovenskom trhu práce sa profesia prekladateľa rozdeľuje na dva typy: prekladateľ a umeleckých textov a prekladateľ odborných textov. Pri druhom type vzniká problém odbornosti a jazykovej kompetencie prekladateľa. Pri preklade právnych textov je vhodný absolvent odboru translatológie a ovláda terminológiu v oboch jazykoch, poprípade spolupracuje s odborníkom v danom kontexte prekladu, ktorý pracuje vo vednom odbore. Týka sa to hlavne právnych textov, kde platí, že sa nejedná len o prevod z jedného jazyka do druhého, ale taktiež prevod z jedného právneho systému do druhého. V súvislosti so slovenským jazykom vo veľkej miere absentujú odborné prekladové slovníky, ktoré sú v súčasnosti nahrádzané elektronickými nástrojmi a novými internetovými médiami, dnes takmer všetky operácie týkajúce sa činnosti prekladateľa fungujú prostredníctvom internetu, na diaľku, od elektronickej pošty, prijatia objednávky od zadaného a, internetových slovníkov, terminologickej databázy až po odovzdanie výsledného preloženého textu. Práve preto sa teraz vznikajú internetové zdroje nefiškálne odborné príručky a slovníky. Na Slovensku je od roku 2005 založená Slovenská terminologická databáza, ktorá slúži ako užitý referenčný nástroj obsahujúca vyše 7800 slovenských termínov a terminologických spojení z rôznych oblastí so spoluprácou lingvistov a odborníkov. Ponúka prístup k odbornej slovnej zásobe rýchlo a jednoducho.

---

<sup>138</sup> <http://www.litcentrum.sk> Citované 16. 04. 2018. Dostupné z: <http://www.litcentrum.sk/slovenski-spisovatelia/jozef-marusiak>

<sup>139</sup> <http://www.litcentrum.sk> [online]. Citované 16. 04. 2018. Dostupné z: <http://www.litcentrum.sk/slovenski-spisovatelia/tomas-horvath>

Prekladate môžu vyúžiť veľa množstvo technologických nástrojov, ktoré budú nápomocné pri riešení prekladateľských problémov a efektívne nahrádzajú printové slovníky, ktoré pri menej používaných jazykoch ako je poľština absentujú.<sup>140</sup>

O prekladateľov a tlmočníkov na Slovensku sa stará Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré vedie oficiálny zoznam verejných tlmočníkov a prekladateľov, zoznam úradných prekladateľov vedie taktiež Stavovský portál úradných prekladateľov a tlmočníkov a jednotný autorizovaný systém právnych informácií JASPI, ktorý je budovaný ako nekomerčný systém s cieľom zabezpečiť prístup ku komplexnému zdroju právnych informácií v slovenskom štáte. Od roku 2002 je celý informačný systém uverejnený na internetových stránkach JASPI, ktorého úlohou je zvyšovať právne povedomie občanov. Návštevník si môže na internetovej stránke otvoriť viacero modulov ako údaje o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch, ktorých následne môže vyselektovať podľa druhu jazyka, kraja alebo mena. Pri každom mene prekladateľa sú informácie o jeho adrese, titule, jazyku a dni zápisu do registra úradných prekladateľov. Na Slovensku je veľmi malý počet súdnych prekladateľov z a do poľského jazyka. V roku 2018 je oficiálne registrovaných 31 úradných prekladateľov.<sup>141</sup>

Situácia poľských prekladateľov a tlmočníkov na Slovensku je alarmujúca v porovnaní s inými jazykmi, ktoré sú viac rozšírené, od roku 2005 je počet prekladateľov takmer stabilný, za rok 2015 sa pripísali štyria prekladatelia a za rok 2017 pribudol do zoznamu jeden prekladateľ. Práve kvôli zvýšenému dopytu po poľštine je deficit prekladateľov. V porovnaní s ruským i anglickým jazykom je prekladateľov minimálne dvakrát až trikrát viac a počet každoročne stúpa.

V roku 2005 vzniklo zoskupenie Slovenskej asociácie prekladateľov a tlmočníkov, ktoré sa skladá z odborníkov a profesionálov v oblasti prekladateľstva a tlmočníctva, pomáhajú uplatňovať štandardy pri poskytovaní služieb a zvyšovaní úrovne. Pokiaľ sa prekladateľ chce stať akreditovaným členom asociácie, musí splniť všetky potrebné podmienky od napísania akreditačného testu cez overenie ich prekladateľských kvalít v praxi. Vďaka týmto podmienkam môžeme v zoskupení nájsť naozajstnú oporu ku prekladateľom a tlmočníkom na Slovensku. SAPT taktiež poskytuje

---

<sup>140</sup><https://terminologickyportal.sk> [online]. Citované: 16. 04. 2018 Dostupné z: [https://terminologickyportal.sk/wiki/Hlavn%C3%A1\\_str%C3%A1nka](https://terminologickyportal.sk/wiki/Hlavn%C3%A1_str%C3%A1nka)

<sup>141</sup> <http://jaspi.justice.gov.sk> [online]. Citované 16. 04. 2018. Dostupné z: [http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/jaspiw\\_mini\\_fr0.htm](http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/jaspiw_mini_fr0.htm)



rady a tipy pre budúci objednávateľov prekladateľských služieb a Profesionálny a etický kódex, podľa ktorého sa riadia v-etci členovia pri vykonávaní svojej práce.<sup>142</sup>

## 4 Slovenská polonistika

Pod pojmom slovenská polonistika myslím v-etky spoločnosti, združenia a organizácie, ktoré podporujú vzájomné slovensko-slovenské vzťahy nielen na literárnej úrovni. Tieto inštitúcie pomáhajú pri rozvoji prekladateľstva, náuky o teórii prekladu a budúcim prekladateľom umeleckej literatúry. Slovenská polonistika má za sebou dlhoročnú históriu v rámci výmeny odborníkov medzi univerzitami v Poľsku a organizovaní sympózií a konferencií na tému prekladu, i prekladovej literatúry na Slovensku.

### 4.1 Slavica Slovaca

Podstatnú úlohu na pôde prekladateľstva na Slovensku predstavuje literárny slavistický časopis založený v roku 1966 Slavica Slovaca, ktorého cieľom je systematický rozvoj slavistiky na Slovensku. Periodikum publikuje odborné štúdie spojené s problematikou prekladu, komparáciou slovenského jazyka k iným slovanským jazykom a ich literatúrou, správy z vedeckých konferencií, zhľad a recenzie z oblastí jazykovedy, kulturológie a dejín slavistiky. Periodikum zaznamenáva zaujímavé články jazykovedcov, spisovateľov a prekladateľov, ktorí sa pohybujú v slavistických okruhoch.

časopis do dnešného dňa vydáva Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, ktorý od roku 2011 vychádza trikrát ročne, posledný 52. ročník je publikovaný v roku 2017, predtým Slavica Slovaca spadala pod vydavateľstvo Matice slovenskej. Na internetových stránkach Slavistického ústavu sú dostupné v-etky čísla časopisov od roku 1997.<sup>143</sup> Príspevky sú publikované v slovenčine a vo v-etkých slovanských jazykoch, angličtine a francúzštině. Slavica Slovaca je základnou pre v-etkých slavistov v domácom ale aj medzinárodnom kontexte, v ktorej môžeme dohľad nájsť citácie, odkazy a pramene aj zo zahraničnej literatúry. Napomáha prekladateľom pochopiť slovanské jazyky ako prekladové, vyjadruje myšlienky a poznatky dlhoročných uznávaných prekladateľov a jazykoznačcov.

<sup>142</sup> <http://www.sapt.sk> [online]. Citované: 16. 04. 2018 Dostupné z: <http://www.sapt.sk/o-nas/viac-o-sapt>

<sup>143</sup> <http://www.slavu.sav.sk> [online]. Citované: 29. 03. 2018. Dostupné z: <http://www.slavu.sav.sk/casopisy/slavica.php>

Organizuje medzinárodné konferencie a zjazdy slavistov, rôzne prednášky v slovanskom aj neslovanskom prostredí.

V periodiku je možné nájsť vyjadrenia súasných jazykovedcov na pohľad po slovenskej literatúry na Slovensku a rôznych tém dotýkajúcich sa slovensko-poľských vzťahov zo vzájomných okruhov a porovnávacie štúdium slovenského jazyka a literatúry vo vzťahu k iným slovanským jazykom a literatúram. Anna Ráčková vo svojom článku *Poľská slavistika a výskum slovensko-poľských vzťahov na stránkach časopisu Slavica Slovaca*<sup>144</sup> zhrnula vzťahy dôležité články a vyjadrenia týkajúce sa danej témy vo vzájomných vydaniach časopisu. Svoj výskum rozdelila na oblasť jazykovedy a oblasť literárnej vedy, ktorý začína obdobím 60. rokov minulého storočia až do roku 2002. Poiatené roky uvádza za základné vďaka novej vlny slovenských polonistov na čele s Jozefom Hvičkom a Pavlom Winczerom, ktorí vystúpili na konferencii *O slovensko-poľských literárnych vzťahoch* v Smoleniciach, kde predstavovali referáty o priamych kontaktoch slovenskej a poľskej literatúry, J. Hvičko konfrontuje vzťah romantického hrdinu v románoch a u Mickiewicza. Výber tém a ich príspevkov korešpondoval s líniou komparatistiky, podnety čerpal z poľskej literárnej vedy, hlavne kvôli periodiku Slavica Slovaca, ktoré brali ako základnú publikačnú platformu. Konferencie sa taktiež zúčastnili poľskí kolegovia ako Józef Magnuszewski, Jadwiga Russocka a Jacek Kolbuszewski, ktorí výrazne napomohli slovensko-poľskej spolupráci na poli literárnej komparatistiky a publikovali aj v časopise Slavica Slovaca. V roku 1970 zorganizovali konferenciu v Krakove, ktorú J. Hvičko a P. Winczer označili za vrchol spolupráce poľskej literárnovednej slovakistiky a slovenskej polonistiky vo svojom článku *Tridsať rokov literárnovednej polonistiky*<sup>145</sup>, ktorý detailne sumarizuje a hodnotí výsledky najproduktívnejšej etapy slovenskej polonistiky. V 80. rokoch Slavica Slovaca zaznamenala útlm polonistických publikačných aktivít, jedným z dôvodov bola aj aktuálna politická situácia. Počas 90. rokov J. Hvičko nabáda na obnovenie pretrhutej tradície, po roku 1992 sa publikačnou platformou literárnovedných polonistov, ale aj prekladateľov stali časopisy Romboid, Revue svetovej literatúry, Slovenské pohľady a Literárny týždenník.

---

<sup>144</sup> <http://www.slavu.sav.sk> [online]. Citované: 29. 03. 2018 Dostupné z: <http://www.slavu.sav.sk/publikacie/20-js-racakova.pdf>

<sup>145</sup> WINCZER, Pavol a HVIČKO, Jozef. *Tridsať rokov literárnovednej polonistiky*. In: Slavica Slovaca, 1975, ro. 10. s. 183-191.

al-ím z významných polonistov publikujúcich v časopise je Ferdinand Buffa, ktorý sa vo svojom článku *O formálnych zhodách v oblasti poľskej a slovenskej lexiky*<sup>146</sup> zaoberá predstavením zhodných lexikálnych prvkov v oboch jazykoch, správne použitie synonymií cudzieho i domáceho pôvodu, urieňuje rozličných stupňov diferencií, od maximálnej rozdielnosti až po úplnú totožnosť, ktoré prekladateľom pomáha v určení správneho použitia synonymických slov v oboch jazykoch. Touto prácou sa jej autor snaží o komparatistickú charakteristiku lexiky dvoch príbuzných jazykov, akými sú slovenčina a poľština, priblíženiu vytvárania správnych slovných spojení a hľadania príbuznosti, ktoré napomáhajú prekladateľom zorientovať sa a ustáliť rozdiely.

Marta Vojteková sa v neskorších vydaniach časopisu venuje predlofkám v konfrontačnej analýze s použitím výkladových slovníkov *Słownik języka polskiego a Słownik slovenského jazyka*. Autorka poukazuje aj na chyby v slovníkoch, na ktoré by si prekladatelia a užívateľia slovníku mali dávať pozor. V poľštine je prvotných predlofiiek 28 a v slovenčine je ustálených 22, čo znamená, že nie je pre každú predlofku presný a samostatný preklad v druhom jazyku.

Dnes v časopise *Slavica Slovaca* môžeme nájsť množstvo článkov, výskumov a recenzií týkajúcich sa priamo problematiky prekladov poľských textov do slovenčiny, vrátane odborných i umeleckých, jednoznačne najväčším autorom týchto textov je Jozef Hvičák, ktorý sa taktiež zaoberá na spracovaní tém o komparáciách týchto dvoch jazykov a literárnej vede ako takej. Objavujú sa aj recenzie a vyjadrenia i články iných slovenských polonistov, ktoré prekladateľovi pomáhajú zorientovať sa na poli oboch jazykov, priblížiť sa im a pochopiť podstatnú podobnosť slovenčiny a poľtiny, i uľahčiť jej typologickej a geografickej blízkosti, ako aj historického vývoja jazykov.

## 4.2 Slovensko-poľská komisia humanitných vied

Komisia humanitných vied pri Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Ministerstve vedy a vysokého školstva v Poľsku je spoločnou organizáciou napomáhajúcou pri literárnej a vednej spolupráci medzi Slovenskom a Poľskom. Táto Komisia bola zriadená 10. Septembra 1991 na základe medzivládnej

---

<sup>146</sup> BUFFA, Ferdinand. *O formálnych zhodách v oblasti poľskej a slovenskej lexiky*. In: *Slavica Slovaca*, 1999, ro. 34. s. 124-136.

dohody o kultúrnej a vedeckej spolupráci, za účelom rozvoja dvojstranných vedeckých a didaktických kontaktov a spoločnosti. Úlohou Komisie je koordinovať spoločnú činnosť v oblasti histórie, jazykovedy, literárnej vedy, sociológie a iných humanitných a spoločenských vied v oblasti polonistického výskumu na Slovensku a slovakistického výskumu v Poľsku.<sup>147</sup>

Komisia v roku 2017 usporiadala podujatie, pri ktorom predstavitelia oboch strán Komisie predstavili bohatú vedecko-výskumnú a publikačnú činnosť tejto organizácie.

Členmi Komisie sú jazykovedci, literárni vedci a historici z významných vzdelávacích inštitúcií na Slovensku, do ktorých sa zaraďuje aj Univerzita Komenského v Bratislave a Prešovská univerzita. Zaujímavým prvkom je časopis *Kontakty*, ktorý vo svojich doterajších 15 číslach publikoval desiatky vedeckých štúdií, rozhovorom s významnými osobnosťami, referátov zo slovensko-poľských konferencií a populárno-vedeckých príspevkov z humanitných odborov vied. Časopis vychádza v slovenskej a poľskej verzii, venuje sa problematike prijímania poľskej literatúry na Slovensku.<sup>148</sup>

Všetci členovia Komisie sa zaoberajú o dlhodobý rozvoj a veľký prínos do slovensko-poľských vzťahov aj v oblasti vedy a kultúry, jej účelom je knižná realizácia prác zaoberajúcich sa otázkami slovensko-poľských vzťahov. Publikačná aktivita komisie je zameraná na priebežné hodnotenie organizačnej a výskumnej práce, pod zátitulom Komisie je vydaných niekoľko kníh venujúcich oblastiam histórie alebo prekladu a bibliografickému spisu preložených knižných diel ako je *Vývin a význam slovensko-poľských vzťahov*<sup>149</sup>, v ktorom sa venujú otázke jazykových a literárnych súvislostí, porovnaniu básní A. Mickiewicza a J. Kráča i vývinovým determinantom vzájomných vzťahov. Komisia taktiež vydala knihu *Historické a kultúrne zdroje slovensko-poľských vzťahov*<sup>150</sup>, ktorá obsahuje referáty z medzinárodných vedeckých konferencií, ktoré boli súčasťou spolupráce slovenských polonistov a poľských slovakistov, založenej na koncepcijnej a metodologickej báze. Posledná publikácia tejto

<sup>147</sup> [www.minedu.sk/](http://www.minedu.sk/) [online]. Citované: 28. 03. 2018. Dostupné z: <https://www.minedu.sk/slovensko-polska-komisie-humanitnych-vied/>

<sup>148</sup> [www.mzv.sk](http://www.mzv.sk/) [online]. Citované: 28. 03. 2018. Dostupné z: [https://www.mzv.sk/cestovanie\\_a\\_konzularne\\_info/detail/-/asset\\_publisher/Iw1ppvnScIPx/content/jubileum-slovensko-polskej-komisie-humanitnych-vied?\\_101\\_INSTANCE\\_Iw1ppvnScIPx\\_redirect=%2Fcestovanie\\_a\\_konzularne\\_info%2Fdetail%2F-%2Fasset\\_publisher%2FIw1ppvnScIPx%2Fcontent%2Fpolska-republika%3FdisplayMode%3D1%26amp%3Bstrana%3D1%26strana%3D1](https://www.mzv.sk/cestovanie_a_konzularne_info/detail/-/asset_publisher/Iw1ppvnScIPx/content/jubileum-slovensko-polskej-komisie-humanitnych-vied?_101_INSTANCE_Iw1ppvnScIPx_redirect=%2Fcestovanie_a_konzularne_info%2Fdetail%2F-%2Fasset_publisher%2FIw1ppvnScIPx%2Fcontent%2Fpolska-republika%3FdisplayMode%3D1%26amp%3Bstrana%3D1%26strana%3D1)

<sup>149</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. *Vývin a význam slovensko-poľských vzťahov*. Bratislava: Lufema, 2003. ISBN 80-89058-07-8.

<sup>150</sup> HVI<sup>TM</sup>, Jozef. *Historické a kultúrne zdroje slovensko-poľských vzťahov*. Bratislava: Lufema, 2000. ISBN 80-967991-7-7.

organizácie prekladá celkový bibliografický spis prelozenej poľskej literatúry do sloveniny od roku 1990 až 2002, s názvom *Polonica Slovaca*<sup>151</sup>, ktorá knižné diela rozdeľuje do skupín z oblasti tém a tém prekladu.

### 4.3 Slovenské univerzity

Polonistika je stabilnou súčasťou vysokoškolského štúdia na filozofických fakultách. Dnes si študenti pri výbere vysokých škôl môžu vybrať z širokej palety odborov, v ponuke je taktiež štúdium poľského jazyka a prekladateľstva ako takého, ktoré ponúkajú dve univerzity. Jednou z najstarších a najväčších univerzít na Slovensku je Univerzita Komenského v Bratislave, založená v roku 1919, ktorá v sekcii filozofickej fakulty ponúka bakalársky odbor Poľský jazyk a kultúra. V roku 1993 bola podpísaná medziuniverzitná dohoda filozofickej fakulty UK s filozofickými fakultami Jagelovskej univerzity v Krakove a sliezskej univerzity v Katoviciach. Témou tejto spolupráce boli vzťahy a súvislosti slovenského a poľského jazyka a literatúry. Momentálne je odbor zameraný na základnú gramatiku, slovnú zásobu a vedomosti o kultúre. Po ukončení bakalárskeho štúdia môžu pokračovať v tom istom študijnom programe aj na magisterskom stupni. Podľa mojich získaných informácií však poľský jazyk na tejto univerzite funguje len ako druhoradý, nedostatočný pre profesiu prekladateľa, je na to potrebné ďalšie vzdelanie.

Ďalšou známou univerzitou, ktorá ponúka vzdelanie na poli poľského jazyka už viac ako 20 rokov a je najmladším polonistickým pracoviskom na Slovensku, je Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici s katedrou slovanských jazykov, ktorá sa venuje vzdelávaniu budúcich prekladateľov a tlmočníkov do poľského a ruského jazyka. Počet záujemcov o štúdium poľštiny sa každým rokom zvyšuje, od pôvodných dvoch študentov v roku 1997, kde aj štúdium bolo viac orientované na teoretické poznatky z oblasti jazykovedy, histórie a reálií, až po 25 študentov a viac v dnešných rokoch, kedy sa situácia zmenila a štúdium je zamerané hlavne na translatologické predmety a praktické využitie ako preklad a tlmočenie. Dôležitá podpora a spolupráca je taktiež s poľskými vysokoškolskými pracoviskami z Jagelovskej univerzity v Krakove a Sliezskej univerzity v Katoviciach, ktoré pomáhajú k rozvoju banskobystrickej polonistiky. Univerzita má dohody o bilaterálnej spolupráci s 27 poľskými univerzitami

---

<sup>151</sup> PANÍKOVÁ, Marta. *Polonica Slovaca*. Bratislava: Lufema, 2004. ISBN 80-89058-14-0.

a vysokými úrovňami. Katedra organizuje rôzne projekty a konferencie v rámci jazykového vzdelávania ako medzinárodná konferencia Východná a slovanských jazykov ako cudzích v slovanskom prostredí, alej študentské vedecké aktivity, pri ktorých podporuje záujem študentov o rozbor a komparáciu dvoch jazykov v rozličných témach.

V roku 2012 sa na pôde fakulty humanitných vied otvorilo Centrum slovenského jazyka a kultúry, ktoré vzniklo v spolupráci s Veľvyslanectvom Poľskej republiky v Slovenskej republike a Poľským inštitútom v Bratislave, s cieľom propagácie štúdia poľtiny a poľskej kultúry na univerzite, spolupráce s jazykovednými inštitúciami a výskumu v oblasti slovensko-poľského medzikultúrneho dialógu. Cieľom zriadenia centra je okrem iných povinností aj vydávanie publikácie *Jazyk Polski i Kultura*<sup>152</sup>, pod redakciou Gabriely Olchowej, ktorá sa orientuje na príspevky z oblasti literárnej vedy a translatológie, výmenu skúseností slovenských a poľských odborníkov v recenziách, obsahuje sekciu zameranú na preklad, kde sú uverejňované preklady študentov súčasnej poľskej literatúry a poézie a slovník skratiek z prostredia medicíny.

#### 4.4 Pohľad slovenských translatológov na preklad v minulosti a dnes

Prekladanie ani v minulom storočí nebolo plnohodnotným zamestnaním, zaoberali si ním hlavne spisovatelia, básnici, redaktori, diplomati a učitelia, ktorí sa popri svojej práci venovali prekladateľstvu. Do sféry prekladania prikladajú ruku aj príslušníci katolíckej cirkvi, ktorí sa centrujú na sakrálne i svetské texty, ako sú J. Haranta, J. Silan, M. Trnec.

Prekladateľ ako taký je základnou zložkou v prekladateľskom procese, ktorý ovláda prekladateľskú kompetenciu, to znamená vety zručnosti a znalosti, ktorými ovplyvňuje porozumenie v cieľovom texte. Záleží na ňom, či východiskový text bude vernou a zrozumiteľnou kópiou základného textu v druhom jazyku, dôležité je brať obsah textu aj v kultúrnom kontexte, ktorým je v určitej miere ovplyvňovaný, a vedieť ho premietnuť do druhého jazyka. Na prekladateľa sú kladené základné požiadavky, ako sú dostatočná znalosť východiskového aj cieľového jazyka, potrebná práca so zdrojmi z oboch jazykov, znalosť kontextu prekladaného materiálu a prekladateľský talent

---

<sup>152</sup> OLCHOWA, Gabriela. *Jazyk polski i kultura*. Banská Bystrica: UMB FHV, 2012.

a empatia. Do skupiny slovenských teoretikov prekladu patria predstavitelia ako František Miko, Ján Ferencík, Anton Popovič.<sup>153</sup>

Mnohí slovenskí básnici začali s písaním ako prekladatelia. V roku 1933 bola obnovená Matica slovenská a s tým prišla aj myšlienka založenia zboru umeleckých prekladateľov. Túto myšlienku podnietil slovenský básnik P.P. Zgúth, aby ustálil zoznam najlepších a najvýraznejších prekladateľov na Slovensku a pomohol v profesionálnej kariére a podporoval ich ďalšie vzdelanie.

Anton Popovič, jeden z najvýznamnejších slovenských translatológov 20. storočia, bol prvý, ktorý v slovenskom kontexte spomenul prekladateľa ako sprostredkovateľa a komunikácie tvrdí, že prekladateľ v umeleckom texte dekóduje text utvorený v inom jazyku a kóduje správu v novom jazykovom, znakovom a stylistickom kontexte. Popovič kladie význam na komunikačný a stylistický postoj prekladateľa, keďže prekladanie obsahuje aj fázu analýzy východiskového textu, kde môže byť stylistický postoj prekladateľa buď nulový, čiže bezfarebný, alebo odkrýva nový štýl v preklade. Popovič rieši otázky a problémy preloženosti umeleckých diel, kde konštatuje, že síce nepreloženost' určitých prvkov je možná, ale text ako celok preložený je. Na Popovičove názory nadväzujú aj iní slovenskí prekladatelia ako Rakányiová, Gromová a Vilikovský, ktorí sa zaoberajú translatológiou z kulturologického hľadiska.<sup>154</sup>

Ján Vilikovský komentuje preklad ako lingvistický jav a jeho sprostredkovanie textu medzi rozličnými jazykovými kódmi, a teda všeobecné zákonitosti platné v tejto sfére. Innosti sa najlepšie vystihujú v jazykovednom rámci, zaoberá sa rozdielom medzi umeleckým a odborným prekladom diela. Na druhej strane priznáva, že preklad umeleckého textu nemôže rozoberať výlučne v jazykovom aspekte, nevznája sa svojom presnosťou prekladu a jeho osobitosť je práve v tom, že ide o text umeleckého diela, líšiaci sa svojou podstatou a zameraním od textu odbornej literatúry. Kým v odbornom diele ide v prvom rade o sprostredkovanie faktických poznatkov, pri umeleckom diele je dominantný vzťah medzi jazykom a umeleckým obrazom, do popredia sa jednoducho dostáva estetická funkcia. Takéto konštatovanie určuje aj postoj k rozdielom v znení pôvodnej a novej verzie textu, a že preložené dielo funguje aj v iných súvislostiach, neraz aj diametrálne odlišných od pôvodného kontextu. Dôkazom

---

<sup>153</sup> MUGLOVÁ, Daniela. *Komunikácia tlmočenie preklad*. Bratislava: Enigma, 2009. s. 209-212.

<sup>154</sup> POPOVIČ, Anton. *Teória umeleckého prekladu*. Bratislava: Tatran, 1975. s. 18-23.

aktuálnej hodnoty diela je uľ fakt, že sa vôbec po ňom siahne a vyberie sa na preklad do druhého jazyka.<sup>155</sup>

Peter Liba poukazuje na problematiku prekladov literárnych diel vydaných vo väčšom časovom odstupe od vydania originálu. Vníma, ako sa umelecká hodnota textu postupom času i historického vývinu mení. Venoval sa prekladu populárnej literatúry, v ktorých vidí odlišnosť a vníma ich ako špecifický jav prekladateľskej produkcie a ich rozdielov a postupov používaných pri tomto druhu prekladu. Populárnu literatúru popisuje ako súbor textov funkčne zameraných na masového príjemcu, ktorá funguje v protiklade umeleckej literatúry. Autora populárnej literatúry charakterizuje ako tvorca, ktorý vyvoláva stereotyp postáv a príbehov, budujúci text na epickej postave. Prekladateľ tejto literatúry je závislý od komunikačných situácií a kontextu, a popisuje všetky možné postoje a komunikačné situácie, ktoré môžu voči prekladu diela použiť. Prepracovaný a správny preklad populárnej literatúry by mal byť vytváraný za prítomnosti literárnej kritiky a prekladateľom s vedomím, že preklad bude čítať aj národný príjemca.<sup>156</sup>

V súčasnosti jedny z najznámejších a najaktívnejších slovenských translatológov sú Mária Kusá, Edita Gromová, Mária Valentová, Jana Rakányiová a Jozef Hvič, ktorí nadväzujú na predstaviteľa Nitrianskej školy Antona Popovi a jeho významnú osobnosť slovenskej translatológie a literárnej vedy. Translatológia prekonala už vyše štyridsa rokov od pôsobenia A. Popovi a jeho spolupracovníkov ako František Mika, a ako všetky humanitné vedy aj translatológia podlieha zmenám a zavádzaním nových pragmatických prístupov. Od čias Nitrianskej školy sa modifikoval aj predmet výskumu vďaka novým technológiám. Napriek týmto skutočnostiam možno konštatovať, že Popoviho výskum v oblasti teórie umeleckého prekladu je stále metodologicky podnetný, svedčí o tom stály záujem translatologických kruhov o preklad Popovihoj knihy *Teória umeleckého prekladu* do talianiny a angličtiny. Edita Gromová označila A. Popoviho ako zakladateľa teórie umeleckého prekladu na Slovensku s teoretickým myslením zameraným na umelecký preklad. Prínos A. Popoviho z pohľadu súčasného stavu translatologického výskumu je stále aktuálny, vo svojich knihách rozpracúva chápanie prekladu ako medzikultúrnej komunikácie, snažil sa o prekovanie izolácie vedných odborov a vnímanie translácie ako mnohoaspektového javu.<sup>157</sup>

<sup>155</sup> VILIKOVSKÝ, Ján. *Preklad ako tvorba*. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1984. s. 2246227.

<sup>156</sup> LIBA, Peter. *Kontexty populárnej literatúry*. Bratislava: Tatran, 1981. s. 1566165.

<sup>157</sup> GROMOVÁ, Edita. *Myslenie o preklade na Slovensku*. Bratislava: Kalligram, 2014. s. 55666.



Pavol Winczer prispel k slovenskej translatológii a teórie prekladu svojimi publikáciami v rôznych literárno-vedných časopisoch a knihami o problematike prekladu. Zaoberal sa ujasňovaním otázky efektívnosti a cieľa a skúmania cudzej literatúry a jej prijímania do domácej slovenskej literatúry. Domnieva sa, že prijímanie inojazyčnej literatúry obohacuje a v mnohých prípadoch supljuje nedostatok domácej v rôznych sférach. Bol taktiež polonistom, spracoval dejiny poľskej literatúry, venoval sa básnickým smerom v poľskej poézii a ich odlišnosti so slovenskou poéziou, zaujímal sa o poľský futurizmus a krakovskú avantgardu v kontre so slovenským nadrealizmom.<sup>158</sup>

František Miko je jedným z výrazných translatológov i keď jeho hlavnou disciplínou bola filológia, postupom času sa začal zaujímať aj o teóriu prekladu, nerozvíjal vedu o preklade ako samostatnú disciplínu, ale podieľal sa na jej etablovaní v slovenskej vede. Spojenie náleží v historickom výskume prekladu, ktorý opisoval, o možnosti jazyk poskytnú spisovateľovi a tieto kritici rozhodujú aj o tom, čo jazyk ponúka prekladateľovi. Prekladateľovu prácu taktiež determinujú výrazové možnosti jazyka a jazykové prostriedky, a systém výrazových vlastností Miko definoval ako spoločný porovnávací základ originálu s prekladom. Spoločne s Popovom pracovali na projekte štúdia zameraného na umelecký preklad, v ktorom sa venovali komplexnému výskumu umeleckého textu a metódy jeho interpretácie, v septembri 1972 sa v Nitre konala vôbec prvá celostátna konferencia o odbornom preklade, na ktorej svoj výskum prezentovali. F. Miko spolupracoval na knihe *Dramatickosť a brutalita výrazu*<sup>159</sup>, ktorá hovorí o interpretácii umeleckého textu, v ktorej hovorí o dvojitosti vo vnímaní umeleckého diela, hraničí sa so slovami a taktiež pojem brutality v textoch.

Jana Raková je jednou z medzinárodne známych odborníkov na preklad, zaujíma sa predovšetkým o dejiny odborného prekladu na Slovensku a rozvoj prekladateľskej kompetencie v oblasti odborných textov. Snáď sa definovať profesionálneho prekladateľa a pomocou názorov renomovaných translatológov a spojením vytvorí aktuálny obraz, práva a povinnosti prekladateľa, uvádza ho ako diagnostiku východiskového textu a prognostiku cieľového. Zaoberá sa problematikou prekladu odborných textov z a do málo rozšírených jazykov, v ktorých objavuje nedostatok prekladateľských pomôcok, konštatuje, že v dnešnej dobe sa prekladateľská prax nezaobíde bez kvalitných podporných nástrojov a prekladateľ musí byť dostatočne

---

<sup>158</sup> WINCZER, Pavol. *Poetika básnických smerov*. Bratislava: Vydavateľstvo slovenskej akadémie vied, 1974. s. 73679.

<sup>159</sup> MIKO, František. *Dramatickosť a brutalita výrazu*. Nitra: Vysoká škola pedagogická v Nitre, 1995. s. 9615.

flexibilný na to, aby dokázal spracovať komunikáty rôznych formátov, od textov až po audio a videozáznamy.<sup>160</sup>

O súčasnom stave slovenského myslenia o preklade sa vyjadrili Mária Kusá, Edita Gromová a Martin Djov – vo svojom príspevku, v ktorom komentujú, ako sa zmenilo a naopak aké tradície si preklad nesie z minulého storočia. Vyzdvihujú nové a iniciatívne podnety translatologického centra v Banskej Bystrici, ktoré sa začali rozvíjať na báze novozaloženého časopisu, ktorý dáva priestor nielen renomovaným odborníkom, ale i študentom, ktorí sa zapájajú do aktivít. Výskumné zameranie pracoviska má niekoľko základných oblastí ako je nadväzovanie na tradíciu popri ovskej škole z pohľadu translatologickej komparatistiky, sociologické aspekty prekladu, praxeologické skúmanie prekladu a lingvistické a kulturologické prístupy k prekladu. Pozdvihujú fakt, že pedagogickí a výskumní pracovníci udržiavajú blízky kontakt so zahraničím, o čom svedčia vystúpenia na zahraničných konferenciách i svetových kongresoch. Slovenská translatológia sa celkom prirodzene usiluje zapísať a svoje nepísané stránky, i u nás z hľadiska formulovania predmetu ako prekladu v širšom zmysle a definovania predmetu v zmysle prekladateľských a recepčných aktivít, alebo ako prekladu ako umenia v oblasti prekladania básnických textov. Konštatujú, že do spektra prekladov patrí skúmanie náboženských, biblických a sakrálnych textov, na druhej strane je dôležitým skúmať preklady a samotné prekladanie textov špeciálnej každodennosti – o tzv. európskych, administratívnych a reklamných textov.<sup>161</sup>

---

<sup>160</sup> RAKÁNYIOVÁ, Jana. K dejinám odborného prekladu na Slovensku. In: *Antologie teorie odborného prekladu (Výběr z prací českých a slovenských autorů)*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostrave, 2010. s. 182-196.

<sup>161</sup> KUSÁ, Mária a GROMOVÁ, Edita a DJOV Martin. *Myslenie o preklade na Slovensku*. Bratislava: Kalligram, 2014. s. 55-66.

## 5 Záver

Táto diplomová práca zameraná na preklad po skej literatúry od druhej svetovej vojny aŕ po sú asnos dokazuje, ŕe recepcia po skej literatúry na Slovensku má bohatú históriu, nielen v oblasti prekladov ako takých, ktoré preukázate ne rastú v kvantite kaŕdý rok, ale aj v medziliterárnych vz ahoch, ktoré sú dôleflité pri spolupráci a prijímaní novej literatúry do domácej. Pri historickom výskume prekladov po skej literatúry je moŕné vidie posun v kaŕdom období, o sa týka vz ahov, druhu ŕánrov, ktoré boli prekladané, i cenzúra na ur itých autorov a ich diela. V kaŕdej kapitole prekladov v minulosti si môŕe itate v-imnú najdôleŕitej-ie diela a osobnosti, poprípade konferencie, ktoré ovplyvnili al-í vývoj spolupráce medzi Slovenskom a Po skom. Dôraz je kladený na medziliterárne vz ahy, ktoré sú faktom medziliterárneho procesu, v ktorom sa realizuje aj obraz prijímanej literatúry. Skúmanie týchto súvislostí prispieva k pochopeniu literárnych javov domácej literatúry a jej komunika nému potenciálu. Prekladate ská prax hovorí, ŕe prijímajúca literatúra je rovnakým partnerom recepcie, pretoŕe ukazuje svoju schopnos vytvára inonárodný literárny fakt a inovuje i aktualizuje hodnoty prijímanej literatúry, tvorí novú konkretizáciu prijímaného diela v novom kultúrnom prostredí.

V povojnovom období vy-lo na Slovensku takmer 1200 kniŕných prekladov z po skej poézie, prózy, drámy, literatúry pre deti a mládeŕ, literatúry faktu, náu nej a odbornej literatúry. Predstavuje to v priemere vy-e dvadsa titulov ro ne. V niektorých rokoch bol priemer prekro ený, v niektorých výrazne poklesol. Zaujímavým spôsobom sa prelínajú preklady klasickej a sú asnej literatúry. Kým v pä desiatych rokoch bol ich po et viac-menej vyrovnaný, v roku 1960 nastúpila výrazná prevaha sú asnej prózy a udržala sa aŕ do roku 1982. V období konsolidácie sa po ská sú asná literatúra stala pre slovenského itate a tabu, k slovu sa teda dostala klasická literatúra.

Preh ad, ktorý som na rŕla vy-ie, ukazuje, ŕe recepcia po skej literatúry obsiahla -iroký asový horizont. Riadila sa zásadou sprístupni slovenským itate om -irokú kapacitu autorov a ich diel, zaplnila biele miesta po skej literatúry na Slovensku. Záujem sa nesústre oval na jednotlivých autorov (okrem Sienkiewicza), ale na jednotlivé diela a vzory literárnych smerov a ŕánrov. V aka tomuto prístupu sa v prekladovej tvorbe

udomácnilo viac ako 500 po ských autorov. Najviac vydaných diel dosiahol Henryk Sienkiewicz, potom nasleduje Bolesław Prus, Jarosław Iwaszkiewicz, Stefan Żeromski, M. Dąbrowska a J. Andrzejewski.

Výskum prekladov za posledných 15 rokov, ktorý začína rokom 2003, poukazuje na fakt, že najvýraznejší je preklad takzvanej úflitkovej literatúry, týkajúcej sa rôznych tém a oblastí technológie, domáceho hospodárstva a výskumu a umenia. Okrem tohto druhu, bola poväčšine prekladaná próza, romány po ských autorov, zaujímavý fláner reportáž, ktorej sa venuje vydavateľstvo Absynt, poézia bola prekladaná ufl menej, väčšinou sa prekladali výbery zo zbierok básní jedného spisovateľa, poprípade úryvky poézie v časopisoch.

Veľkým prínosom v oblasti prekladateľstva na Slovensku je Nitrianska škola s hlavným predstaviteľom J. Vilikovským, na ktorého výskumy sú nadväzované aj vyjadrenia dnešných významných translatológov, spomenutých v poslednej kapitole. Týmúdiami na tému role prekladateľa, prekladu poézie, teórie prekladu a prekladu diel sa väčším časovým odstupom sa môžu inšpirovať noví, začínajúci prekladatelia a odborníci v oblasti translatológie, ktorým sú poskytnuté podrobne spracované témy a množstvo kníh na danú problematiku. Dôležitú mená v dnešných prekladateľských kruhoch, ktorí sa zameriavajú na po skú literatúru taktiefl výrazne napomáhajú rozvoju a propagovaniu takejto literatúry na Slovensku. Je možné konštatovať, že prekladateľov po skej umeleckej literatúry je malé množstvo, i keď napriek tomu snaha tohto úzkeho kruhu prekladateľov je výrazná, niektorí majú pod svojim menom publikovaných viac ako 20 titulov za posledných 15 rokov. Produkcia nových prekladateľov je na ramenách univerzít a vysokých škôl, ktoré svojou činnosťou, časopismi, konferenciami a medzinárodnými výmenami odborníkov podporujú rast a celkové postavenie prekladateľa ako dôležitého článku aj v medziliterárnych vzťahoch medzi štátmi.

Standardná úroveň súasných literárnych vzťahov poukazuje, že sú primerané potrebám a možnostiam súčasnej literatúry. Preklady po skej literatúry predstavujú schopnosť jestvovať aj v nepriaznivých ekonomických podmienkach, ktoré v minulosti na území Slovenska boli. Slovensko-po ské vzťahy sa neuskutočujú iba prostredníctvom preložených textov a jazykovo sprístupnených kultúrnych a vedeckých kontaktov, ale značne sa tvorí aj kontakt s pôvodnými textami, ale aj zemepisná, jazyková a do istej miery aj etnologická a sociálna blízkosť.

## **Anotácia**

**Autor:** Marika Jurištová

**Fakulta:** Filozofická

**Katedra:** Slavistika, sekcia polonistiky

**Názov diplomovej práce:** *Preklady poľskej literatúry do slovenštiny po roku 1945*

**Vedúci diplomovej práce:** Mgr. Jan Jeništa, PhD.

**Počet znakov:** 139 621

**Počet príloh:** 0

**Kľúčové slová:** preklad, translatológia, polonistika na Slovensku, preklady do slovenštiny

Predmetom záujmu tejto diplomovej práce bol výskum prekladov poľskej literatúry do slovenského jazyka, chronologický rozbor diel, určenie rozdielu prekladu básnických a odborných diel, výber autorov a najaktívnejších prekladateľov daného obdobia, od druhej svetovej vojny až po súčasnosť, analýza a následné doplnenie poznatkov o prekladoch súčasnej literatúry v rokoch 2003-2017. Analýza prekladov zahŕňa chronologický spis rokov, počet prekladov a najfrekvencovanejších tém a autorov v každom roku, táto kapitola bola ukončená konštatovaním celkového počtu prelozenej poľskej literatúry za dané obdobie. Avšak som sa zaujímala o vydavateľské prostredie prekladovej literatúry na Slovensku, v práci sú vymedzené dôležité najdôležitejšie vydavateľstvá, primárne sa zaoberajúce prekladom poľskej literatúry. Vydavateľstvo Absynt prinieslo na slovenský knižný trh nový fláner - reportáž, doposiaľ nie príliš známy pre slovenského čitateľa, ktorý sa úspešne ujal a je naďalej rozvíjaný po etných publikáciách poľských autorov.

Okrajovo je spomenutý skutočný a aktuálny stav prekladateľstva na Slovensku, týkajúci sa prekladateľov umeleckej literatúry a vydavateľského prostredia. Sú uvedené vysoké školy a univerzity na Slovensku, v ktorých je možnosť štúdia poľského jazyka a prekladateľstva ako takého, ich medzinárodné spolupráce s vysokými školami v Poľsku a poprednými konferenciami na tému prekladu.

Posledná kapitola tejto diplomovej práce sa venuje slovenskej polonistike a slovenským translatológom i významným prekladateľom, ktorí prispeli o spropagovanie po skej literatúry na Slovensku. Pod pojmom slovenská polonistika sú uvedené ústavy, zariadenia a organizácie ako Slavica Slovaca i Slovensko-po ská komisia humanitných vied, ktoré majú historickú dôleffitos pri vývoji a podpore prekladov a translatológie. S nimi sú spojení translatológovia Nitrianskej –koly, na ktorých dodnes nadväzujú –túdne dne–ných odborníkov v oblasti prekladu. Záverom kon–tatujem aktuálny a skuto ný stav prekladate stva na Slovensku, predpoklady pre budúci vývoj a roz–írenie povedomia o po skej literatúre.

## **Abstract**

### ***The Translation of Polish Literature to Slovak Language after 1945***

**Keywords:** translation, translatology, Polish studies in Slovakia, translations to Slovak language

The purpose of this thesis was to conduct a research of the translations of Polish literature into the Slovak language, the chronological analysis of the translated works and their analysis, the determination of the differences between the translations fiction, poetry and scientific works, the selection of the authors and the most active translators of the period from the Second World War to present. The final intention was to expand the knowledge about the translations of the contemporary literature dated from 2003 up to now. The analysis of the translations included a chronological yearbook, the total number of translations per year, the most favored genre and the author of each year and the chapter was completed by the sum of the total number of translated works of Polish literature for the given period. In the following chapter, we were interested in the overall publishing environment of the translation literature in Slovakia.

The thesis outlined today's most influential publishing houses, primarily dealing with the translation of Polish literature. One of them, the publishing house *Absynt*, brought a new genre into the Slovak book market, namely "the reportage," a genre that was not previously so well known to Slovak readers, but since its introduction it has been successful and continues to be developed in the numerous publications written by Polish

authors. The following part of the thesis describes briefly the actual state of translation in Slovakia, considering not only the fiction translators but also the translators who are dealing with the juristic translations. We observed that the number of juristic interpreters and translators from and to Polish language has stagnated in the last decade. Onwards, we listed the Slovak universities and academic institutions, where there is the possibility of studying Polish language and translation as such, their international cooperation with universities in Poland and leading conferences, which are focused on the topic of translation.

The last chapter of this diploma thesis concentrates on the „Slovak-Polish Studies,“ scholars of the Slovak translation studies and significant translators who contributed to the promotion of the Polish literature in Slovakia. With regards to Polish Studies in Slovakia, we introduced several institutions and organizations such as *Slavica Slovaca* and the *Slovak-Polish Commission of Humanities*, which are of a historical importance in the development and encouragement of translations and translation studies. Those are linked with the translation studies scholars of the Nitra School, which so influential, that today's experts from the field of translation studies are continuing to advance their studies. In the conclusion, we focused on the current state of translation in Slovakia and the prerequisites for future development and broadening of the awareness of the Polish literature.

## **Streszczenie**

### ***Tłumaczenia literatury polskiej na język słowacki po roku 194.***

**Słowa kluczowe:** tłumaczenie pisemne, polonistyka na Słowacji, tłumaczenia do języka słowackiego

Przedmiotem zainteresowania niniejszej pracy dyplomowej było badanie tłumaczeń literatury polskiej na język słowacki, analiza chronologiczna dzieł określonych różnicą tłumaczeń dzieł poetycznych i naukowych, wybór autorów lub najaktywniejszych tłumaczy danego okresu, od drugiej wojny światowej a po współcześnie, analiza i następnego uzupełnienie wiedzy o tłumaczeniach literatury współczesnej w latach 2003-2017. Interesowałam się badaniem tłumaczeń przez ostatnie 15 lat od roku 2003 do roku 2017, w której analizuję tłumaczenia, obejmujące

chronologicznie kolejno lat, liczb tłumaczeń i najbardziej frekwentowany gatunek lub autora w każdym roku, niniejszy rozdział został zakończony stwierdzeniem całkowitej ilości przetłumaczonej literatury polskiej danego okresu, średniej wartości rocznej opublikowanych księzek, najkorzystniejszych lat dla tłumaczeń i prognozy rozwoju w następnych latach. Dalej interesowałam się środowiskiem wydawniczym literatury tłumaczeniowej na Słowacji, w tej pracy wskazano dzisiejsze najważniejsze wydawnictwa, zajmujące się głównie tłumaczeniami literatury polskiej, lub określonym gatunkiem, którym inspirowali się w literaturach obcojęzycznych. Wydawnictwo Absynt wprowadziło na słowacki rynek księgarski nowy gatunek ó reportażu, dotychczas nie zbyt znany dla czytelnika słowackiego, który został pozytywnie przyjęty i nadal rozwijany jest w licznych publikacjach autorów polskich i tłumaczeń słowackich.

W pracy dyplomowej wymieniony jest prawdziwy stan tłumaczenia pisemnego na Słowacji, i ta druga strona na tle publikowania tłumaczeń, dotyczyca nie tylko tłumaczeń literatury pięknej, ale też tłumaczy przysięgłych, gdzie stwierdzam, że ilość tłumaczy przysięgłych pisemnych i ustnych, z oraz na język polski w ostatnim dziesięcioleciu jest prawie w stagnacji. Wskazuję list szkół wyższych i uniwersytetów, ich działalność literacką na Słowacji, w których istnieje możliwość studiów języka polskiego, ich współpracy międzynarodowe z uniwersytetami w Polsce, czesłymi konferencjami na temat teorii tłumaczeń i wymian naukowców.

Następny rozdział niniejszej pracy zwraca uwagę na słowackich polonistów i słowackich translatołogów lub istotnych tłumaczy, którzy przyczynili się do spropagowania literatury polskiej na Słowacji. Pod określeniem słowacka polonistyka przedstawione są instytucje i organizacje jak Slavica Slovaca i Słowacko-polska komisja nauk humanistycznych, które przedstawiają historyczne znaczenie w ramach rozwoju i wspierania tłumaczeń i translatołogji. Z nimi związani naukowcy tłumaczeń Szkoły Nitrianskiej i jej głównym przedstawicielem J. Vilikovskim, na jego badania nadwołując opinie dzisiejszych słownych naukowców na temat zagadnień tłumaczeń dzieł literackich. Badania na temat roli tłumacza, tłumaczeń poezji lub teorii tłumaczenia pomagają nowym zaczynającym tłumaczom zorientować się w dziedzinie tłumaczeń literatury obcej. W konkluzji stwierdzam aktualny i prawdziwy stan tłumaczeń pisemnych na Słowacji, prognozy przyszłego rozwoju i rozpowszechnienia wiadomości o literaturze polskiej.

Tłumaczenia literatury polskiej przedstawiają umiejętność istnieć również w niekorzystnych warunkach ekonomicznych, które istniały w przeszłości na terytorium



Szwacji. Szwacko-polskie stosunki nie odbywają się tylko za pośrednictwem przetłumaczonych tekstów i udostępnionych kontaktów kulturalnych i naukowych, ale istotną rolę tworzy kontakt z pierwotnymi tekstami, a również geograficzna, językowa i do pewnego stopnia etnologiczna i socjalna bliskość. Celem niniejszej pracy będzie streszczenie tłumaczeń literatury polskiej na język szwacki po roku 1945, ponieważ w tym roku nastąpił znaczny wzrost tłumaczeń, ze spojrzeniem na środowisko wydawnicze, rozwój języka lub geopolityczną sytuację na Szwacji. Przedstawione zostanie całościowe podsumowanie i stan tłumaczenia pisemnego od roku 1945 do roku 2017, podkreślenie wagi osób wieku przeszłego i obecnego, w ramach teorii tłumaczeń, lub samotnych tłumaczy literatury polskiej. Takie tłumaczenia mają wieloletnią historię współpracy i są coraz częściej wyszukiwane i nadal rozwijają się. Dzisiejszy poziom stosunków literackich pomiędzy Szwacją i Polską wskazuje, że są odpowiednie względem potrzeb i możliwości literatury współczesnej.

## Zoznam poufítých zdrojov

### Zoznam sekundárnej literatúry

1. BARNOVSKÝ, Michal. *Na ceste k monopolu moci: Mocenské zápasy na Slovensku v rokoch 1945 ó 1948*. Bratislava, 1993. s. 28-19. ISBN 8071150568.
2. BUFFA, Ferdinand. *O formálnych zhodách v oblasti po skej a slovenskej lexiky*. In: Slavica Slovaca, 1999, ro . 34. s. 124ó136. ISSN 0037-6787.
3. GROMOVÁ, Edita. *Myslenie o preklade na Slovensku*. Bratislava: Kalligram, 2014. s. 55ó66. ISBN 978-80-8101-868-8.
4. HVI™, Jozef. *Historické a kultúrne zdroje slovensko-po ských vz ahov*. Bratislava: Lufema, 2000. s. 45ó78. ISBN 80-967991-7-7.
5. HVI™, Jozef. *Henryk Sienkiewicz: život a literárna tvorba*. Bratislava: Vydavate stvo spolu slovenských spisovate ov, 2013. s. 45ó51. ISBN 978-80-8061-725-7.
6. HVI™, Jozef. *Vývin a význam slovensko-po ských vz ahov*. Bratislava, 2003. s. 10 ISBN 80-89058-07-8.
7. KUSÁ, Mária ó GROMOVÁ, Edita ó DJOV O™Martin. *Myslenie o preklade na Slovensku*. Bratislava: Kalligram, 2014. s. 55ó66. ISBN 978-80-8101-868-8.
8. LIBA, Peter. *Kontexty populárnej literatúry*. Bratislava: Tatran, 1981. s. 156ó165. ISBN 508-24-856.
9. MIKO, Franti-ek. *Dramatickos a brutalita výrazu*. Nitra: Vysoká -kola pedagogická v Nitre, 1995. s. 9ó15. ISBN 80-88738-87-3.
10. MUGLOVÁ, Daniela. *Komunikácia tlmo enie preklad*. Bratislava: Enigma, 2009. s. 209ó212. ISBN 978-80-89132-82-9.
11. OLCHOWA, Gabriela. *J zyk polski i kultura*. Banská Bystrica: UMB FHV, 2012. ISBN 978-80-557-0369-5.
12. PAN ÍKOVÁ, Marta. *Polonica Slovaca*. Bratislava: Lufema, 2004. ISBN 80-89058-14-0.
13. HVI™, Jozef. Súvislosti a vz ahy slovenskej a po skej lexiky. In: *Slovensko-po ské vz ahy po roku 1918*. Vroclav: Polsko-Swacka komisja nauk humanistycznych, 2002. s. 75ó77.
14. POPOVI , Anton. *Poetika umeleckého prekladu*. Bratislava: Tatran, 1971. ISBN 508-38-865.

15. POPOVI , Anton. *Teória umeleckého prekladu*. Bratislava: Tatran, 1975. s. 186-23. ISBN 508-38-856.
16. RAKTÁNYIOVÁ, Jana. K dejinám odborného prekladu na Slovensku. In: *Antologie teorie odborného prekladu (Výběr z prací českých a slovenských autorů)*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostrave, 2010. s. 182-196. ISBN 978-80-7368-801.
17. SLOBODNÍK, Dušan. *Teória a prax básnického prekladu*. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1990. s. 33-43. ISBN 80-220-0157-0.
18. VILIKOVSKÝ, Ján. *Preklad ako tvorba*. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1984. s. 224-227.
19. WINCZER, Pavol a HVI, Jozef. *Tridsať rokov literárnovednej polonistiky*. In: *Slavica Slovaca*, 1975, ro. 10. s. 183-191. ISSN 0037-6787.
20. WINCZER, Pavol. *Poetika básnických smerov*. Bratislava: Vydavateľstvo slovenskej akadémie vied, 1974. s. 73-79. ISBN 509-5812-17.

### **Zoznam použitých prameňov**

1. AUGUSTYN, Józef. *Mładosć*. Trnava: Dobrá kniha, 2006. ISBN 80-7141-500-6.
2. AUGUSTYN, Józef. *Smädní po láske*. Trnava: Dobrá kniha, 2006. ISBN 80-7141-503-0.
3. B/ A EJOWSKI, Aleksander. *Żeremny -a-o*. Bratislava: Vydavateľstvo Európa, 2014. ISBN 978-80-89666-12-6.
4. BOROWSKI, Tadeusz. *Nech sa pá i do plynu*. Bratislava: Artforum, 2017. ISBN 978-80-8150-187-6.
5. CZESKA-M CZY SKA, Marja. *Kristov rytier*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 2017. ISBN 978-80-8161-269-5.
6. DUKAJ, Jacek a KOSSAKOWSKA, Maja L. a SZREJTER, Artur C. a BREZI SKA, Anna a PACZY SKI, Tomasz. *fielezny generál*. Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2006. ISBN 80-8061-250-1.
7. DZIEKOSKI, Józef Bohdan. *Sendivoj a temny alchymista*. Bratislava: Vydavateľstvo Európa, 2013. ISBN 978-80-89666-03-4.
8. GOERKE, Natasza. *Povedz mi o si myslí-o Indii a ja ti poviem kto si*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2002. ISBN 80-88965-53-5.

9. GOMBROWICZ, Witold. *Ferdydurke*. Bratislava: Kalligram, 2004. ISBN 80-7149-711-8.
10. GÓRECKI, Wojciech. *Planéta Kaukaz*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2017. ISBN 978-80-899-16-04-7.
11. GOSZCZYŃSKI, Seweryn / OZIŃSKI, Władysław. *Kráľ zámku/Zapatan*. Bratislava: Vydavateľstvo Európa, 2013. ISBN 978-80-89111-98-5.
12. GRABIŃSKI, Stefan. *Tieľ Bafometa*. Bratislava: Vydavateľstvo Európa, 2015. ISBN 978-80-89666-20-1.
13. HERBERT, Zbigniew. *Fortinbrasov flalospev*. Bratislava: Kalligram, 2009. ISBN 978-80-8101-262-4.
14. HUGO-BADER, Jacek. *Kolymské denníky*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2017. ISBN 978-80-89845-84-2.
15. CHUTNIK, Sylwia. *Vreckový atlas flien*. Bratislava: Ladon, 2011. ISBN 978-80-970271-2-4.
16. JAGIELSKI, Wojciech. *No ní pútnici*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2016. ISBN 978-80-89845-40-8.
17. KAPUŃCIŃSKI, Ryszard. *Eben*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2016. ISBN 978-80-89845-54-4.
18. KAPUŃCIŃSKI, Ryszard. *Impérium*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2016. ISBN 978-80-971823-7-3.
19. KAPUŃCIŃSKI, Ryszard. *Ťuchin ach*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2016. ISBN 978-80-89845-54-5.
20. KASDEPKE, Grzegorz. *Grécke mýty pre deti*. Bratislava: Buvik, 2015. ISBN 978-80-8124-070-6.
21. KLIMKO-DOBRZANIECKI, Hubert. *Samota*. Bratislava: Kalligram, 2015. ISBN 978-80-8101-900-5.
22. KRAJEWSKI, Marek. *Smrť v Breslau*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovart, 2007. ISBN 978-80-8085-410-2.
23. KRYNICKI, Ryszard. *Magnetický bod*. Banská Bystrica: Drewo a srdce, 2003. ISBN 80-88965-57-8.
24. KUCZOK, Wojciech. *Hnoj*. Bratislava: Belimex, 2005. ISBN 80-89083-82-X,
25. KUŃINIÁK, Angelika. *Papuša*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2016. ISBN 978-80-89845-02-6.

26. LIPSKA, Ewa. *Sedemnáš červených veveri íek*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2001. ISBN 80-88965-28-4.
27. MACHEJ, Zbigniew. *Ver-e proti zda ovaniu poézie*. Bratislava: Drewo a srd, 2015. ISBN 978-80-89550-19-7.
28. MAJ, Bronisław. *Svetlo a iné básne*. Banská Bystrica: Drewo a srd. 2003. ISBN 80-88965-59-4.
29. MARC, Ursula. *Krá ovo tajomstvo*. Bratislava: Oto Németh, 2004. ISBN 80-88949-74-2.
30. MASLOWSKA, Dorota. *Sneh a krv*. Bratislava: Ikar, 2004. ISBN 80-551-0835-8.
31. MICKIEWICZ, Adam. *Balady a romance*. Bratislava: Ex tempore, 2005. ISBN 80-968983-7-X.
32. MI/ OSZ, Czesław. *To*. Tajov: Skalná rufľa, 2014. ISBN 978-80-971127-6-9.
33. MI/ OSZEWSKI, Zygmunt. *Domofón*. Bratislava: Vydavate stvo Premedia, 2016. ISBN 978-80-8159-377-2.
34. MI/ OSZEWSKI, Zygmunt. *Zapletení*. Bratislava: Vydavate stvo Premedia, 2014. ISBN 978-80-8159-118-1.
35. MI/ OSZEWSKI, Zygmunt. *Zrnko pravdy*. Bratislava: Vydavate stvo Premedia, 2014. ISBN 978-80-8159-090-0.
36. MIZIELI SKI, Daniel ó MIZIELI SKA, Aleksandra. *Mapy*. Bratislava: Vydavate stvo Slovart, 2016. ISBN 978-80-5562-475-4.
37. MIZIELI SKI, Daniel ó MIZIELI SKA, Aleksandra. *Pod zemou, pod vodou*. Bratislava: Vydavate stvo Slovart, 2017. ISBN 978-805562-87-9-0.
38. MOCZARSKI, Kazimierz. *Rozhovory s katom*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2017. ISBN 978-80-89876-41-9.
39. MRO EK, Sławomir. *Baltazar*. Bratislava: Vydavate stvo Slovart, 2008. ISBN 978-80-8085-570-3.
40. MRO EK, Sławomir. *Opica a generál*. Bratislava: Maren ín PT, 2009. ISBN 978-80-89218-88-2.
41. MULARCZYK, Andrzej. *Post mortem ó Katy* . Bratislava: Ikar, 2008. ISBN 978-80-551-1758-4.
42. MY LIWSKI, Wiesław. *Traktát o lú-tení fazule*. Bratislava: Kalligram, 2010. ISBN 978-80-8101-315-7.

43. NASTULCZYK, Franciszek. *Jazyk kme ov*. Pre-ov: FACE, 2013. ISBN 978-80-971271-2-1.
44. NIENACKI, Zbigniew. *Prvý príbeh pána Tragá ika*. Bratislava: Ikar, 2005. ISBN 80-551-0902-8.
45. NUROWSKA, Maria. *Tvoje meno a predchádza...* Bratislava: Spolok slovenských spisovate ov, 2017. ISBN 978-80-89727-99-5.
46. OSTA/ OWSKA, Lidia. *Cigán je cigán*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2015. ISBN 978-80-971823-2-8.
47. PODLEJSKI, Zygmunt. *So zeme a svetlo sveta III*. Kapu-any: Bens, 2003. ISBN 80-88998-46-8.
48. PODSIAD/ O, Jacek. *Arytmia*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2001. ISBN 80-88965-31-4.
49. PRZYBYSZEWSKI, Stanisław. *Krik*. Bratislava: Vydavate stvo Európa, 2017. ISBN 978-80-89666-43-0.
50. RECLIK, Renata ó NOWIK, Jerzy. *Po útame spamäti*. Bratislava: Príroda, 2004. ISBN 80-07-01272-9.
51. RÓ EWICZ, Tadeusz. *Profesorov noffik*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2001, ISBN 80-88965-38-1.
52. RUBINOVICZ, David. *Dávidkov denník*. Bratislava: Vydavate stvo Q111, 2016. ISBN 978-80-89092-77-2.
53. SAPKOWSKI, Andrzej. *Zaklína I.: Posledné fľelanie*. Praha: Nakladate stvo Plus v Albatros Media, 2015. ISBN 978-80-259-0441-1.
54. SAPKOWSKI, Andrzej. *Zaklína II.: Me osudu*. Praha: Nakladate stvo Plus v Albatros Media, 2015. ISBN 978-80-259-0461-9.
55. SAPKOWSKI, Andrzej. *Zaklína IV: as opovrhnutia*. Praha: Nakladate stvo Plus v Albatros Media, 2016. ISBN 978-80-259-0564-7.
56. SAPKOWSKI, Andrzej. *Zaklína VI.: Vefka lastovi ky*. Praha: Nakladate stvo Plus v Albatros Media, 2017. ISBN 978-80-259-0674-3.
57. SIENKIEWICZ, Henryk. *Pú-ou a pralesom*. Bratislava: Vydavate stvo Spolku slovenských spisovate ov, 2011. ISBN 978-80-8061-446-1.
58. LIWA, Leszek. *Franti-ek ó pápefl z konca sveta*. Trvana: Dobrá kniha, 2013. ISBN 978-80-7141-789-7.
59. SOCHA, Piotr. *V ely*. Bratislava: Vydavate stvo Slovart, 2017. ISBN 978-80-556-2751-9.

60. SOMMER, Piotr. *Lyrický inite a jeho básne*. Bratislava: Ars Poetica, 2006. ISBN 80-89283-01-2.
61. STASIUK, Andrzej. *Hali ské poviedky*. Bratislava: Vydavate stvo Sloart, 2008. ISBN 978-80-8085-465-2.
62. WIDERSKA-PELINKO, Marta. *Chu túlania a edenu*. Ko-ice: PECTUS, 2010. ISBN 978-80-89435-06-7.
63. WIETLICKI, Marcin. *Piesne ignoranta*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2000. ISBN 80-88965-15-2.
64. SZAB/OWSKI, Witold. *Tancujúce medvede*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2017. ISBN 978-80-89916-13-9.
65. SZPILMAN, Wadysaw. *Pianista*. Bratislava: Vydavate stvo Premedia, 2017. ISBN 978-80-8159-425-0.
66. SZYMBORSKA, Wisawa. *Chví a*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2003. ISBN 80-88965-70-5.
67. SZYMBORSKA, Wisawa. *Ve ké íslo*. Ko-ice: FACE, 2016. ISBN 978-80-89763-12-2.
68. TERA KOWSKA, Dorota. *Dcéra arodejníc*. Bratislava: Ikar, 2006. ISBN 80-8085-071-2.
69. TOCHMAN, Wojciech L. *Akoby si kame jedla*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2015. ISBN 987-80-971-823-1-1.
70. TOCHMAN, Wojciech. L. *Eli, Eli*. Krásno nad Kysucou: Absynt, 2017. ISBN 978-80-89916-17-7.
71. TOKARCZUK, Olga. *Hra na mnohých bubienkoch*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2004. ISBN 80-88965-78-0.
72. TOKARCZUK, Olga. *Pravek a iné asy*. Bratislava: Vydavate stvo Premedia, 2015. ISBN 978-808159-329-1.
73. TOMASZEWSKI, Mieczyslaw. *Chopin a George Sand*. Bratislava: Ikar, 2012. ISBN 978-80-551-3105-4.
74. WILKOVIE, Maorzata. *Alfbetkine príbehy 1. O prekonaní strachu*. Bratislava: Lú , 2005. ISBN 80-7114-502-5.
75. WI NIEWSKI, Janusz L. *Bikini*. Bratislava: Ikar, 2010. ISBN 978-80-551-2204-5.
76. WOJACZEK, Rafal. *Listy m tvemu*. Ko-ice: PECTUS, 2009. ISBN 978-80-89435-01-2.

77. WOJTY/ A, Karol. *Rímsky triptych*. Trnava: Dobrá kniha, 2003. ISBN 80-7141-414-X.
78. WOTOWSKI, Stanisław A. *Dom prízrakov*. Bratislava: Vydavateľstvo Európa, 2017. ISBN 978-80-89666-37-9.
79. ZAGAJEWSKI, Adam. *Nový malý Larousse*. Banská Bystrica: Drewo a srd, 2003. ISBN 80-88965-81-0.

### Zoznam internetových zdrojov

1. [http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/jaspiw\\_mini\\_fr0.htm](http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/jaspiw_mini_fr0.htm)
2. <http://www.ctenarska-gramotnost.cz/medialni-vychova/mv-casopisy/reportaz-1>
3. <http://www.drewoasrd.sk/index.php/vydavatelstvo>
4. <http://www.litcentrum.sk/31662>
5. <http://www.litcentrum.sk/lic>
6. <http://www.litcentrum.sk/slovenski-spisovatelia/jozef-marusiak>
7. <http://www.litcentrum.sk/slovenski-spisovatelia/karol-chmel>
8. <http://www.litcentrum.sk/slovenski-spisovatelia/tomas-horvath>
9. <http://www.polinst.sk/sk/o-nas>
10. <http://www.sapt.sk/o-nas/viac-o-sapt>
11. <http://www.sapt.sk/users/view/245>
12. <http://www.slavu.sav.sk/casopisy/slavica.php>
13. <http://www.slavu.sav.sk/publikacie/20-js-racakova.pdf>
14. [https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry\\_pracoviska/krom/Dejiny\\_prekladu\\_2.pdf](https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/krom/Dejiny_prekladu_2.pdf)
15. [https://terminologickyportal.sk/wiki/Hlavn%C3%A1\\_str%C3%A1nka](https://terminologickyportal.sk/wiki/Hlavn%C3%A1_str%C3%A1nka)
16. <https://www.absynt.sk/o-nas>
17. <https://www.minedu.sk/slovensko-polska-komisia-humanitnych-vied/>
18. [https://www.mzv.sk/cestovanie\\_a\\_konzularne\\_info/detail/-/asset\\_publisher/Iw1ppvnScIPx/content/jubileum-slovensko-polskej-komisie-humanitnych-vied?\\_101\\_INSTANCE\\_Iw1ppvnScIPx\\_redirect=%2Fcestovanie\\_a\\_konzularne\\_info%2Fdetail%2F-](https://www.mzv.sk/cestovanie_a_konzularne_info/detail/-/asset_publisher/Iw1ppvnScIPx/content/jubileum-slovensko-polskej-komisie-humanitnych-vied?_101_INSTANCE_Iw1ppvnScIPx_redirect=%2Fcestovanie_a_konzularne_info%2Fdetail%2F-)



%2Fasset\_publisher%2FIw1ppvnScIPx%2Fcontent%2Fpolska-republika%3FdisplayMode%3D1%26amp%3Bstrana%3D1%26strana%3D1

19. <https://www.sav.sk/?lang=sk&doc=sas-history>

20. <https://www.spolok-slovenskych-spisovatelov.sk/products/kovalcik-vlastimil/>

21. <https://www.startitup.sk/slovenske-vydavatelstvo-absynt-prinieslo-slovensko-provokacnu-literaturu-hrane/>